

31.8.2015

KARLEBY STAD
PERUSPALVELULIIKELAITOS
JYTA

TID FÖR BARNET
PLAN FÖR BARN OCH UNGA
PERSONERS VÄLFÄRD 2015–
2019

Sammanställning av planen | utvecklingsplanerare Saara Lång

Innehåll

INLEDNING	3
Värdegrund	4
Vision	4
Barns och ungas uppväxtmiljö och tillstånd när det gäller välfärden.....	5
Målsättningar och metoder	7
Småbarnsfostran, skola och inläring.....	10
Målsättningar och metoder	11
Trygg uppväxtmiljö, delaktighet och sociala aktiviteter	14
Målsättningar och metoder	14
Stöd och skydd som samhället erbjuder	17
Att sörja för välfärden hos barn och unga som behöver särskilt skydd och särskild omsorg .	18
Målsättningar och metoder	18
Utvecklingsförslag för planperioden.....	20
Uppföljning av hur planen verkställs	22
INDIKATORUPPGIFTER.....	23

INLEDNING

Planen för barns och unga personers välfärd har gjorts upp på basis av skyddslagen i barnskyddslagen (§ 12), lagen om elev- och studerandevård (§ 12) och i socialvårdslagen att ge akt på och främja barns och unga personers välfärd (§ 9).¹²

Målet med välfärdsplanen är att främja välfärden hos barn och unga och att stöda ordnandet och utvecklandet av barnskyddet i kommunen. Lagen kräver att planen godkänns i kommunfullmäktige och att den ses över minst vart fjärde år. Planen ska beaktas när en budget och ekonomiplan görs upp.³

När välfärdsplanen för barn och unga gjordes upp beaktades Karleby stads strategi (2013), Karleby stads välfärdsberättelse och planen i anknytning till den samt strategin för missbrukar- och mentalvården i Mellersta Österbotten och Kronoby kommun (2012–2016) och säkerhetsplanen (2010–2015). De strategiska tyngdpunkterna i dem ligger på kommuninvånarnas, i denna plan barnens och de ungas, goda hälsa och livskvalitet samt på en trivsamt och trygg livsmiljö. I välfärdsplanen beaktas även ungdomstjänsters utvecklingsstrategi 2010–2013 som betonar främjandet av aktivt medborgarskap i de ungas tidsanvändning, ungas sociala bekräftelse och stöd i uppväxten och att bli självständig. Projektet Nuppu 2 (2011–2013) lanserade ett öppet samarbete i tidigt skede som bygger på en verksamhetskultur som baserar sig på dialog. Denna verksamhetskultur styr också planen TID FÖR BARNET. Ungdomsfullmäktige i Karleby representerade barnen och de unga när planen gjordes upp.

Med planen i åsyn gjordes en omfattande enkät till intressentgrupperna. I den deltog representanter för mödra- och barnrådgivningarna, mödrapolikliniken och barnavdelningen, bildningsväsendet, elev- och studerandevården, mentalvårds- och missbrukstjänsterna på bas- och specialnivå för barn och unga, barnskyddet, polisen, församlingen och föreningar som arbetar för barns och ungas välfärd. Utöver enkäten till intressentgrupperna ställde de organisationer som arbetar med barn och unga upp egna mål för främjande av välfärden i planeringsområdet. Målen som ställs upp i TID FÖR BARNET - planen för barns och ungas välfärd baserar sig på detta arbete med kartläggning och hörande.

I styrgruppen för planen deltog Minna Lönnbäck, servicechef för familjetjänsterna, Pekka Kauppinen, servicedirektör för familjetjänsterna och Seppo Mattila, servicedirektör för social- och handikappstjänsterna. Indikatorerna har sammanställts av välfärdscoordinator Riitta Kujala. Saara Lång har svarat för koordineringen av planen och sammanställningen av den.

Begrepp: *Barn*   Med barn avses personer som inte har fyllt 18 år
   Unga   Med unga avses personer som inte har fyllt 29 år⁴

¹Barnskyddslag 417/2007, § 12

²Lag om elev- och studerandevård 1287/2013, § 12

³Kommunallag 365/1995, § 65

Ungdomslagen 27.1.2006/72, § 2⁴

<i>Välfärd</i>	Med välfärd avses att barn och unga lever ett gott liv med tanke på levnadsförhållanden, vänskapsförhållanden och att de har möjlighet till självförverkligande
<i>Indikator</i>	Med indikator avses ett nyckeltal som komprimerar den information som materialet ger. Med hjälp av indikatoruppgifterna följer man i välfärdsplanen upp hur målen uppnås i den nyaste statistikens dager.

Värdegrund

Värdegrunden för välfärdsplanen för barn och unga baserar sig på konventionen om barnets rättigheter, som nästan alla stater har ratificerat⁵. Värdena är följande: rättvishet och trygghet samt att vård- och servicesystemet ska trygga barnets/den ungas behov i olika åldrar.

Rättvishet

Alla barn/unga har rätt till liv.

Ett barn får inte diskrimineras på grund av barnets eller föräldrarnas utseende, ursprung, åskådning eller andra egenskaper. Barn och unga har rätt att höras i alla frågor som gäller dem.

Välfärd och trygghet

Varje barn ska skyddas mot allt våld, likgiltig behandling och utnyttjande.

Samhället ska skydda barnet och stöda föräldrarna i barnets uppfostran. Barnets föräldrar har huvudansvaret för barnets uppfostran och utveckling för barnets bästa. Barnet har rätt att bo med sina föräldrar om de säkerställer ett gott och tryggt liv för barnet. Ett barn som bor skilt från sina föräldrar har rätt att träffa bägge föräldrarna och att hålla regelbunden kontakt med dem. Umgänge kan förhindras om umgänget strider mot barnets bästa.

Tryggande av barns och ungas åldersspecifika behov i vård- och servicesystemet

Varje barn har rätt till vila, lek och fritid samt att delta i det kulturella och konstnärliga livet. Barnets bästa ska komma i främsta rummet i alla beslut som rör barnet. Samhället ska respektera föräldrarnas eller andra vårdnadshavares ansvar, rättigheter och skyldigheter när det gäller uppfostran, men vid behov stöda dem i fostringsansvaret. Organisationernas arbete och en ny typ av medborgarverksamhet stöder servicesystemet.

Vision

”Man får göra bort sig – lycka är att vara betydelsefull ”

---

⁵ www.unicef.fi /FN:s konvention om barnets rättigheter, som antogs 1989 och är bindande för staterna.

Ungdomsfullmäktige i Karleby kristalliserade det stöd som barn och unga behöver till denna korta fras som betonar att barns/ungas liv är unika och värdefulla, men också sköra. Barn/unga behöver stöd och skydd av sina föräldrar, vårdnadshavare, yrkespedagoger, terapeuter eller barnskyddets anställda för att utvecklas och bli vuxna. Ungdomsfullmäktiges fras styr välfärdsplanen för barn och unga och genomförandet av den.

Barns och ungas uppväxtmiljö och tillstånd när det gäller välfärden

I slutet av 2014 var invånarantalet i Mellersta Österbotten och Kronoby 75 492. Av befolkningen var 34 % under 29 år, 24 % under 18 år och 8,5 % 0–6 år.

Enkäten Hälsa i skolan 2013 har de ungas hälsa och välfärd i Mellersta Österbotten och Kronoby till många delar blivit märkbart bättre, även om utrymme för förbättring återstår.⁶ När det gäller hälsosamma levnadsvanor har den positiva utvecklingen fortsatt: användning av alkohol varje vecka, regelbunden alkoholanvändning i berusningssyfte och rökning har minskat bland såväl grundskolelever som gymnasieelever och allt flera unga motionerar. Även om levnadsvanorna har blivit bättre lider allt flera, särskilt pojkar, av övervikt. Det är vanligt att man hoppar över frukosten och skollunchen och sover för lite. 25 procent av grundskoleleverna, 31 procent av gymnasieeleverna och 47 procent av eleverna i yrkesläroanstalter sover mindre än åtta timmar per natt under vardagar.

Det är vanligt att flickor har symtom. Flickor har symtom avsevärt oftare än pojkar, men flickor söker också hjälp med sina problem oftare än pojkar. Cirka 40 procent av flickorna i grundskolan och gymnasiet lider av huvudvärk och värk i nacke och axlar. 17 procent av flickorna i grundskolan och 16 procent av flickorna i gymnasiet lider också av måttlig eller svår ångest .

Välfärden fördelas ojämnt

På basis av kartläggningen enkäten kan man konstatera att välfärden fördelas ojämnt. En del mår utmärkt och andra är utsatta.⁷ Arbetslösheten hos vuxna och unga ansågs vara en del av en oroväckande utslagningsutveckling. Föräldrarnas låga inkomster inverkar på familjens liv på många sätt. I familjer med låga inkomster har barnen mera sällan regelbundna hobbyer.

Föräldrarnas och samhällets sätt att förhålla sig till barn och unga utsätts för kritik: barnen uppskattas inte, man ägnar inte tid åt dem och deras uppväxt och utveckling och behov när

---

Enkäten Hälsa i skolan samlar information om unga personers levnadsförhållanden, skolförhållanden, hur de upplever sin hälsa, hälsovanor samt elevvård.⁶ Resultaten av skolhälsoenkäten stöder arbetet med att främja unga personers hälsa och välfärd i läroanstalterna och kommunerna. På enkäten svarar ca 200 000 elever i grundskolans åttonde och nionde klass samt första och andra årets studerande i gymnasier och yrkesläroanstalter vartannat år. Jämförbara uppgifter har samlats in från grundskolorna från 1996, från gymnasierna från 1999 och från yrkesläroanstalter från 2008. Källa: THL

En enkät för kartläggning av välfärden hos barn och unga gjordes i mars-april 2015 i kommunerna i Mellersta Österbotten och i Kronoby kommun.⁷ Enkäten sändes till de organisationer och intressentgrupper som i sitt arbete möter barn och unga i åldern 0–29 år eller som fattar beslut som gäller barn och unga. Det kom in 264 svar på enkäten.

det gäller inläring observeras inte i tjänsterna. Å andra sidan kom det också fram att föräldrarna vore beredda att ägna mera tid åt sina barn men att samhällets krav inte ger möjlighet till det.

Det ansågs att arbetslöshet i familjen tär på välfärden: levnadsstandarden är låg och i en del fall kan berusningsmedel bli en del av familjens vardag. Även det faktum att unga har svårt att sysselsätta sig ansågs vara en riskfaktor när det gäller ungas välfärd.

De som svarade på enkäten var bekymrade över att familjerna blir fattigare och att polariseringen ökar. Den totalekonomiskt svåra situationen i samhället inverkar också på ordnandet av service och tillgången till den - därmed också på att polariseringen ökar.

Ungdomsfullmäktige i Karleby definierade barns och ungas välfärd.

Ett välmående barn känner man igen på att han/hon är lycklig och att barnens rättigheter förverkligas.

- Barnet ska må bra såväl psykiskt, fysiskt som socialt.
- Ett välmående barn har inga bekymmer och barnet kan lita på att han/hon är i goda händer hos den vuxna.
- Ett välmående barn vill gärna lära sig nya saker och går gärna hem, till daghemmet eller till skolan.
- Barnet får den hjälp som behövs för att trygga välfärden.

En välmående ung person klarar av ett balanserat liv och hobbyer.

- En välmående ung person har pålitliga förhållanden med kompisar, vänner, vuxna och inom familjen.
- Acceptans, uppmuntran och en positiv attityd från andra unga och vuxna ökar välfärden hos en ung person.
- Den ungas välfärd ökar också tack vare vetskapen om att det går att komma över problemen, livet kan fortsätta, det finns hopp.
- Välfärd innebär acceptans och stöd av gemenskapen.

Hälsa och välfärd

De som svarade på enkäterna var bekymrade över barns och ungas mentala hälsa. Det ansågs att psykiskt illamående förekommer hos allt yngre personer. Man var också bekymrad över ungas rastlöshet, svårighet att koncentrera sig, deras sköra känsloliv och obalans, depression, ångest, känsla av värdelöshet, brist på empatiförmåga, självskadebeteende och det faktum att unga saknar hopp och drömmar.

Unga ansågs ha svårigheter med att få stöd av omgivningen (föräldrar, skola), med att behandla känslor av osäkerhet och ångest som anknyter till ungdomen och skilsmässosituationer i familjerna. Man upplevde att unga som mår illa har problem inom många livsområden. Det konstaterades att illamående hos unga orsakas bl.a. av sociala medier och medier i allmänhet: sömnlöshet, utseendepress och mobbning. Också olika

beroenden lyftes fram som bekymmer (digitalt beroende, spel-, tobaks- och berusningsmedelsberoende).

Av svaren framgick det att man är bekymrad över barnens vardagsrytm som borde omfatta regelbundna måltider, tillräckligt med frisk luft och motion. Man var också bekymrad över den sexuella utvecklingen hos unga och över sexuella fenomen som är synliga i medierna och som de unga sedan experimenterar med.

En del familjer belastas av beteendestörningar hos barnen. Situationerna kunde avhjälpas med hjälp av vård och rehabilitering, men familjerna får inte nödvändigtvis den rehabilitering de behöver för barnet/den unga (svårigheter med att få betalningsförbindelser, att hitta en terapeut, att få medicin).

Målsättningar och metoder

Den *regionala näringsarbetsgruppen* ställde upp som mål att främja barns och ungas hälsa och hälsosamma matvanor och att förebygga folksjukdomar.

1. Främjande av barns och ungas hälsa och hälsosamma matvanor

Metod:

- Näringsrekommendationerna för barn och unga följs när måltider för stora grupper planeras
- Utbildningar, kurser och fostran för att främja hälsosamma matvanor

Hur målen nås följs upp med hjälp av tillväxtkurvor och viktindex hos barn och unga.

Karleby stads idrottstjänster ställde som sitt mål upp att främja barns och ungas hälsa och välfärd med hjälp av motion

2. Ökande av motion hos barn och unga

Metod:

- Öppna turer och hobbyverksamhet med låg tröskel för barn och unga ordnas på motionsplatserna
- Närmotionsplatser byggs i samband med daghem, skolor och bostadsområden.
- Ett omfattande samarbetsnätverk främjar motionen

Karleby stads mödra- och barnrådgivningar ställer som sitt mål:

3. Att trygga välfärden hos barn och barnfamiljer

- Att öka barnfamiljers välfärd:
- Sådan service produceras för barnfamiljer som säkerställer en trygg uppväxtmiljö och en god psykisk, fysisk och social utveckling och välfärd hos barnet
- Det förebyggande arbetet stärks
- Samarbetet med olika intressentgrupper stärks

Tillgången till service är jämlik i regionen

Metod:

- Omfattande hälsoundersökningar
- Familjen får stöd med låg tröskel (extra hembesök, familjearbetare och hälsovårdare arbetar i par)
- Ett yrkesövergripande arbete i team under ett intressentsammansatt ledarskap
- Personalresursen ska vara lagenlig (för tillfället fyra hälsovårdare för lite)

Skol- och studerandehälsovården i Karleby ställde som sitt mål upp

4. Att stöda sådana vanor som främjar hälsan

- Det förebyggande arbetet stärks
- Familjernas, barnens och de ungas delaktighet stärks
- Det branschövergripande samarbetet utvecklas

Metoder som används för att uppnå målen:

- Omfattande hälsoundersökningar
- Ledning som sammanfogar olika slag av service: man utgår från klientens behov och utvecklar den förebyggande verksamheten
- Ibruktagande av elektronisk service
- Ökning av hälsovårdarresursen

Ett nätverk bestående av många aktörer som samarbetar med mammor som använder berusningsmedel ställde som sitt mål upp att säkerställa att fostret skyddas mot berusningsmedel under graviditeten.

5. Man säkerställer att fostret skyddas från berusningsmedel som äventyrar utvecklingen

Som metod bestämde man sig för att använda ett branschöverskridande samarbete/samarbete mellan många aktörer och ett tydligt definierat vårdansvar när det gäller denna grupp av mödrar. Man utnyttjar det branschöverskridande samarbetet och kartlägger det nätverk av myndigheter som ska samarbeta så att nätverkets medlemmar är medvetna om mammas/familjens faktiska situation under graviditetens lopp. Om AUDIT-poängtalet överskrids (<10) eller om mamman använder droger skriver mödrarådgivningen en remiss till mödrapolikliniken. En samarbetspart som är bekymrad över en gravid kvinnas berusningsmedelbruk sammankallar till ett nätverksmöte vid mödrarådgivningen. Under mötet görs en plan för vård och rehabilitering upp för familjen. Rådgivningen är också med i nätverksmöten mellan mödrahem/öppenvårdsenheter och den öppna vården. Vid behov görs en barnskyddsanmälan. För klienten anvisas en vårdplats som bär ansvaret för vården. Barnskyddet involveras alltid om den gravida är under 18 år. När det gäller oväntade graviditeter samarbetar man med spädbarnsteamet.

Arbetsgruppen för barns och ungas välfärd ställde som sitt mål upp att trygga barns och ungas utveckling och uppväxt i alla åldrar: att stöda barnfamiljer, att utveckla och trygga service som erbjuds i hemmet (hemservice för barnfamiljer) samt att öka och utveckla rådgivningarnas familjearbete.

6. Tryggheten av barns och ungas åldersadekvata utveckling och uppväxt

Arbetsgruppen konstaterade att målet uppnås om klienterna får rätt hjälp vid rätt tidpunkt och om barnfamiljernas delaktighet i tjänsterna ökar i syfte att uppnå bättre mål.

Tryggheten av barns och ungas åldersadekvata utveckling och uppväxt omfattar:

- Stöd för barnfamiljer
- Service i hemmet - hemservice för barnfamiljer
- Rådgivningarnas familjearbete

Familjerådgivningen i Karleby ställde som sitt mål att stöda barns och ungas välfärd och att stöda föräldrarna i deras arbete med fostran.

7. Stöd för barns och ungas välfärd samt stöd till föräldrarna i fostringsuppgiften

Familjerådgivningens tjänster går ut på att uppskatta barnets, den ungas och/eller familjens behov av vård. En klientplan görs upp på basis av denna uppskattning.

I syfte att nå målet

- arbetar man tillsammans med klienten: rådgivning om uppfostran och familjerådgivning, terapi enskilt, i par och för familjer, nätverkssamtal, stöd- och handledningsbesök samt konsultation för intressentgrupper
- söker man resurser för vårdnadshavaren/familjen tillsammans
- stöder man föräldern i föräldraskapet och erbjuder ett hoppfullt perspektiv och uppmuntrar till att ta ansvar i vardagen i egenskap av förälder
- samarbetar man med olika myndigheter (de system som informationen förs in i bör vara enhetliga)
- hänvisar man vid behov vidare till hälsocentralen, företagshälsovården, specialistsjukvården, barnskyddet. På basis av klientens behov kan även olika stödformer sökas, t.ex. hemservice

Affärsverket för basservice Jytas psykosociala tjänster ställde som sitt mål upp att stöda barns och ungas åldersadekvata uppväxt och utveckling

8. Stöd för barns och ungas åldersadekvata uppväxt och utveckling

- Man erbjuder lika förutsättningar för alla barn/unga att klara sig i livet
- Man stöder familjens eller vårdnadshavarens föräldraskap i syfte att öka barnets eller den ungas välfärd
- Servicen är jämlik i verksamhetsområdet

Metod

- Man svarar mot behoven hos barn, unga och familjer
- Man erbjuder undersökning, vård och experthjälp till barn, unga, familjer och intressentgrupper i problemsituationer som berör barn och familjer
- Man undersöker inlärningssvårigheter och utvecklingsnivån, erbjuder terapi för barn och unga samt undersökningar av den känslomässiga utvecklingen och fungerar som medlare i frågor som gäller familjen och gör sådana arrangemang som främjar barnets väl

- Man deltar i nätverk som främjar uppnåendet av målen

Ungdomspsykiatriska polikliniken/avdelningen vid Mellersta Österbottens centralsjukhus ställde som mål upp att stöda utvecklingen i ungdomen genom att stöda föräldraskapet, genom att lösa problem som anknyter till skolan och söka sätt att lindra sjukdomssymtom.

9. Stöd för utvecklingen i ungdomen: självständighet, ansvar för det egna livet, framåtsträvande, att bli hörd, hantering av osäkerhet som anknyter till ungdomen

- Hinder för utvecklingen i ungdomen undanröjs: föräldraskapet stöds, problem med skolan undanröjs, sjukdomssymtom lindras

Metod

- Unga ges möjlighet till ett tryggt förhållande till en vuxen/terapeut som lyssnar, ser den ungas svåra situation och tål det som den unga berättar
- Arbetet med den unga sker så att man helt kan förstå honom/henne
- Med hjälp av vård på avdelning ställer man gränser för den unga och erbjuder en strukturerad vardag (dygnsrytm, att hålla fast vid avtal, måltider, omsorg)
- Samarbete mellan den ungas familj och nätverk

Arbetsgruppen för missbruksarbete i kommunerna i Perhoådalen ställde som sitt mål upp

10. Hälsosam och trygg livsstil hos barn, unga och barnfamiljer

Metod:

- Årligen återkommande evenemang som ordnas planmässigt och systematiskt
- Mentalvårds- och rusmedelsveckor
- Tyngdpunkter: pojkar, familjer

Småbarnsfostran, skola och inlärning

I kartläggningsenkäten konstaterades det att man inte längre lär sig livshantering i hemmen som tidigare. Barn och unga ansågs må dåligt och ha problem i skolan, vilket leder till inlärningssvårigheter. Man upplevde att skoldagarna går åt till att reda ut problem och att problemen hindrar inlärningen. Stödåtgärderna i skolorna minskar hela tiden. Inbesparingarna riktas mot de elever som mest behöver stöd.

De stora gruppstorlekarna i både daghem och skolor orsakade bekymmer. Också det faktum att förskoleundervisningen är så skolaktig väckte bekymmer.

I mellanbarndomen är barnens socialisation, tillhörighet till olika grupper och hobbyer viktiga element. En trygg social miljö och möjligheter till hobbyverksamhet har stor betydelse i denna ålder.

Målsättningar och metoder

Karleby stads småbarnsfostran 0–3 år ställde som sitt helhetsmål upp:

1. Lekande barn

- Alla familjer får den service inom småbarnsfostran som de önskar
- En öppen småbarnsfostran utvecklas och man strävar efter att erbjuda realistiska alternativ till dagvården
- Ett enhetligt nätverk bildas som stöder barnets och familjens behov
- Fortsatt samarbete och vidareutveckling mellan hälso- och sjukvården och småbarnsfostran

Metod:

- En vårdplan görs upp som motsvarar familjens behov
- Alternativ erbjuds: man ordnar lekplatsverksamhet, familjedagvård, daghemsverksamhet, öppen småbarnsfostran, deltidsgård, heltidsgård
- Nära samarbete mellan olika aktörer

Förskolundervisningen i Karleby ställde som mål:

2. Barnet leker och gläder sig över lärandet

- Man utvecklar förskolundervisningen i enlighet med stadens strategi
- Man säkerställer att alla har tillgång till flexibel förskol- och nybörjarundervisning
- Man ordnar undervisningen i enlighet med närskoleprincipen
- Man ordnar deltidsvård och heltidsvård i samma enhet, med samma personal
- Alla barn garanteras förskolundervisning, även om barnet främst vårdas under eftermiddagar
- Man säkerställer förskolundervisningen för specialgrupper och olika språkgrupper
- Man beaktar barnets delaktighet
- Man säkerställer en mångsidig inlärningsmiljö och kvaliteten på kunskapen och undervisningen
- Man gör samarbetet med nätverket närmare (inom småbarnsfostran, i förhållande till skolan)

Metod:

- Man säkerställer barnens välfärd genom att strategier och planer omsätts i praktiken
- Man driver en verksamhet av god kvalitet i enlighet med målen i läroplanen (nivåkartläggning)
- Man samarbetar med vårdnadshavarna (programmet Wilma, diskussioner)
- Man samarbetar och utvecklar samarbetet inom småbarnsfostran samt med olika skolor och andra intressentgrupper (t.ex. undersöknings- och terapitjänster, rådgivningen, familjerådgivningen, barnskyddet, utlänningsbyrån)
- Man utnyttjar datateknik i undervisningen
- Man säkerställer personalens kompetens med hjälp av fortbildning

- Man säkerställer att undervisningen håller god kvalitet, att undervisningens resurser är tillräckliga och att inlärningsmiljöerna är mångsidiga
- Man säkerställer att systemet är flexibelt i förhållande till barnets behov (inte tvärtom)

De konsulterande specialdagvårdslärarna inom Karleby stads specialdagvård ställde som sitt mål

3. Barnets välfärd som helhet

- Det förebyggande arbetet riktas mot att i ett tidigt skede identifiera barnets behov av stöd
- En lyckad småbarnsfostran
- Delaktigheten stärks så att barnet känner att det är en del av sin kamratgrupp
- En flexibel övergång från småbarnsfostran till grundläggande undervisning

Metod

- En omfattande och tidsenlig specialexpertis i frågor som gäller barn som behöver stöd
- Kartläggning av behovet av stöd och ordnande av stöd
- Ledning och konsultation för personalen
- Fostringssamarbete mellan vårdnadshavare, personal, barn och samarbetsparter

Cheferna för småbarnsfostran och den ambulerande specialbarträdgårdsläraren i kommunerna i Perhoådalen ställde som sitt mål upp att

4. Barnet ska må bra och vara balanserat: barnet ska ha förtroende gentemot de vuxna som fostrar och vårdar, god självkänsla, möjlighet att förverkliga sig själv och möjlighet till goda sociala relationer

- Sådan service finns tillgänglig för barnet och familjen som möjliggör ett gott fostringssamarbete
- Barnet och familjen har fungerande nätverk och tillgång till trygga platser att träffas/leka på
- Barnet och familjen får vid behov akut eller långvarigt stöd med att trygga barnets välfärd i sådana situationer i familjen då förhållandena är svåra, ekonomin dålig eller förmågan att sörja för barnet är bristfällig

Metod

- Nivån på servicen säkerställs med hjälp av småbarnsfostrans modell för utvärdering av kvaliteten
- En plan för småbarnsfostran görs upp för barnet, en pedagogisk utvärdering genomförs och vid behov ordnas vård eller habilitering
- Föräldrarna får det stöd de behöver från social- och hälsovården och småbarnsfostran
- Föräldrarna och småbarnsfostran har ett öppet fostringssamarbete som de anställda har förbundit sig till

- En viktig del av fostringsarbetet är personalens förmåga att ta upp också svåra frågor tillsammans med föräldrarna
- Barn som behöver särskilt stöd får en sådan personresurs som behövs för att trygga utvecklingen och uppväxten.
- Personalen inom småbarnsfostran är kompetent och får den fortbildning som uppgiften kräver. Man månar också om personalens välbefinnande och ork.
- Personalen kan identifiera barnets känslor och tillsammans med barnet sätta ord på dem.
- Man idkar ett intressentsammansatt, tvärsektoralt samarbete i frågor som gäller barnet och familjen.
- Valfungerande, hälsosamma och säkra lokaler, gruppstorleken och personalresurserna stöder barnets uppväxt och utveckling.
- Man tryggar stödet för uppväxt och utveckling hos de barn som står utanför småbarnsfostran.
- Barnets uppväxt och utveckling stöds med hjälp av drama, musik och bildkonst.
- Man stöder verksamheten i föräldragrupper för likställda och föräldraföreningsverksamhet.
- I utvecklingsarbetet utnyttjas enkäter om klientbelåtenhet och klientdelaktighet (planering, genomförande, utvärdering).
- I miljöplaneringen beaktas barnens motion och hobbyer.
- Avgiftspraxis förenhetligas i hela Mellersta Österbottens län när det gäller mindre bemedlade familjer.

Styrgruppen för elevvård i Karleby ställde som sitt mål

- 5. Att stöda den psykiska och fysiska välmågan hos barn och unga på ett förebyggande sätt**
- 6. Att stöda ändringen av verksamhetskulturen i skolorna så att den kommer att motsvara kraven i den nya lagen om elev- och studerandevård**

Metod:

- man styr, planerar, utvecklar och utvärderar den lokala studerandevården
- man stöder verkställandet av skolornas egna planer för studerandevård
- man sänder en enkät till skolornas egna grupper för studerandevård om genomförandet av skolans egen studerandevård i och med lagändringen

Yrkesinstitutets styrgrupp för studerandevården ställde som sitt mål upp att stöda de ungas uppväxt, deras utexaminering till yrke och övergång till arbetslivet.

- 7. Man stöder den ungas utveckling till att bli en livskraftig och god människa, delaktigheten och livskompetensen samt den ungas utexaminering till yrke och övergång till arbetslivet**

Följande metoder används för att uppnå målet:

- Man kräver sådana kunskaper av den unga som behövs i arbetslivet
- Man bemöter den unga så att han/hon blir hörd
- Man svarar på utmaningarna i ungdomen genom att beakta den ungas behov

- Man skapar alternativa möjligheter för grundläggande utbildning, t.ex. verkstäder
- Resurserna motsvarar behovet (hälsovårdare, skolläkare, skolkurator och skolpsykologtjänster enligt lagen)
- Specialundervisningstjänsterna resursförs och utvecklas inom yrkesinstitutet

Trygg uppväxtmiljö, delaktighet och sociala aktiviteter

Enligt kartläggningen upplever föräldrarna sådan press när det gäller att klara vardagen som inverkar på deras föräldraskap. Familjernas gemensamma tid minskar på grund av de krav som arbetslivet ställer. Man upplevde att den vuxnas situation är svår i många familjer och att detta faktum inverkar på barnens välfärd.

Förändringar har skett i värdena och moralen – man har börjat prioritera bekvämhet och lätthet. Av svaren framgick det också att man koncentrerar sig på individen och betonar sig själv på gemenskapens bekostnad. Detta ansågs inverka på föräldrarnas växelverkan med barn och unga. Av svaren framgick det att föräldrarna antingen inte kan eller orkar vara föräldrar till sina barn. Föräldrarna prioriterar sitt arbete och sina hobbyer framom barnuppfostran.

Det konstaterades att samhällets hårda värden och konkurrens, sociala medier och andra medier skapar snedvridna ideal och krav som unga inte klarar av att hantera. Barns och ungas autonomi respekteras för mycket, när de egentligen behöver en vuxen vid sin sida som bryr sig om, och att den vuxna kan och vågar vara vuxen utan att ta till aggressiva kontrollmetoder.

De som svarade på enkäten var bekymrade över att barnen allt oftare känner sig ensamma och otrygga, över våld och användning av berusningsmedel i barnfamiljer och över det ökade antalet skilsmässor.

Familjerna tillbringar mindre tid tillsammans. Man ansåg att de vuxna har blivit mera egoistiska. Det finns brister i vardagens konsekvens och regelbundenhet. Man var bekymrad över barn som byter hem varje vecka till följd av skilsmässa.

Det faktum att unga inte känner sig socialt delaktiga orsakade bekymmer: skolfrånvaro, få vänskapsrelationer, mobbning, ensamhet. Man såg också brister i uppfostringsarbetet mellan skolan och hemmet. Man ansåg att lärarna är överbelastade och att skolorna överlag har en stel attityd mot olika slag av elever och familjer.

Målsättningar och metoder

Ungdomsfullmäktige i Karleby ställde som sitt mål upp

1. Att stöda de ungas delaktighet och välfärd
2. Att föra fram de ungas perspektiv på ett trovärdigt sätt/att låta dem bli hörda när service planeras
3. Att öka värdet hos de ungas åsikt i de vuxnas ögon

Metod:

- man främjar de ungas levnadsförhållanden, välfärd och aktiva medborgarskap med hjälp av social gemenskap. De unga hörs i större utsträckning i nämndernas och arbetsgruppernas arbete (utlåtanden, hörande av tjänstemän, ökad representation)
- de unga kan förmedla information till andra unga, detta fungerar i bägge riktningarna
- fadderskolverksamhet mellan ungdomsfullmäktige och lågstadieskolorna (besök i lågstadieskolorna) t.ex. samarbete/lägesrapporter med styrelserna för lågstadieskolornas elevråd
- man deltar i behandlingen av barns och ungas ärenden
- idéer förs vidare
- missförstånd undviks

Karleby stads ungdomstjänster ställde som sitt mål upp

4. Att främja barns och ungas välfärd, glädje och uppväxt

5. Att stöda de unga så att de kan ta ansvar för sitt eget liv med stöd från samhället

Metod:

- De ungas delaktighet främjas i beslutsfattandet i ärenden som gäller unga
- I servicen erbjuder man trygghet och omsorg i form av en vuxens närvaro: man stöder den ungas självkänsla, samvaron, ungdomskulturer och de ungas förankring i samhället.
- Man kompletterar den fostran som sker i hemmen och i skolan genom att ordna verksamhet nära de unga
- Man tar med indikatoruppgifter som beskriver de ungas livsförhållanden och åsikter som kommit fram i verksamhet som de unga är delaktiga i till stöd för beslutsfattandet när det gäller ungdomspolitiska frågor i Karleby.

Småbarnsfostran, ungdoms- och invandrararbetet inom Karleby finska församling ställde som sitt mål upp att stöda utvecklingen av en positiv självkänsla hos barn/unga; att låta dem uppleva att de är värdefulla, viktiga och unika samt att stöda integrationen av invandrare i den finska kulturen och det finska samhället.

6. Man stöder en positiv utveckling av barnets/den ungas självkänsla och låter honom/henne känna sig värdefull, betydelsefull och unik

I syfte att nå målet används följande metoder

- Barnet/den unga ges en möjlighet att delta i församlingens verksamhet, oberoende av social bakgrund, status eller kunskaper. Han/hon ges möjlighet till delaktighet i gemenskapen och i samhället.
- De kristna värdena möjliggör en trygg värde- och uppväxtgrund för barnet/den unga
- Man accepterar barnet/den unga som han/hon är (man kan också vara liten eller brusten och ändå viktig)
- Barn, unga och familjer lär sig att sätta ord på sina känslor
- Man erbjuder stöd i frågor som gäller livsåskådning
- Man går vid barnets eller den ungas sida i livets utmanande skeden
- Man möjliggör kamratstöd

- I församlingen har invandrarna tillgång till nätverk och stödpersoner
- Man samarbetar med intressentgrupper

Delegationen för säkerhets-, missbruks- och mentalvårdsarbetet i Karleby fäste särskild uppmärksamhet vid invandrarbarns och -ungas välfärd.

Arbetsgruppen Mahdollisuuksien maanantai bestod av olika organisationer i Mellersta Österbotten som arbetar för att stöda barns och ungas välfärd.

Organisationernas mål

- 7. Att minska ensamhet och mobbning med hjälp av en gemensam plan och att stöda rusfrihet**
- 8. Ett barnvänligt samhälle som utgår från barnens behov**
- 9. Ökningen av polariseringen hejdas med hjälp av barnpolitiska lösningar: bastjänsterna fungerar, barnkonsekvenserna bedöms i beslutsfattandet, man stöder samarbetet mellan olika aktörer**
- 10. I samband med inbesparingar som kommunerna fattar beslut om bedöms beslutens barnkonsekvenser**
- 11. Serviceproducentavtalen görs tydligare och sådan byråkrati som hindrar samarbete nedmonteras**
- 12. Ökning av samarbetet mellan kommunen och organisationerna: organisationernas samarbete sinsemellan och med intressentgrupper främjas**
- 13. Man stöder verksamhetsmodellen Hela byn fostrar**

Den metod som tillämpas för att nå målen är följande:

- Barn och föräldrar undervisas i användningen av sociala medier (3 kl)
- Samarbetet mellan organisationer (flera organisationer arbetar tillsammans med helheter), samarbete inom evenemangsutbudet (koordination), synergieffekter av samarbetet med organisationerna
- eViljo, som används av föreningar, utnyttjas i informationen
- Man samarbetar med olika organisationer och intressentgrupper i syfte att nå målen
- De unga får sina röster hörda i beslutsfattandet t.ex. genom att man stöder ungdomsfullmäktiges arbete
- Man inverkar på barnets ställning i samhället från mikronivå till metanivå: data samlas in och möjligheter att påverka utvecklas i föreningarna, regionerna och på riksomfattande nivå
- Man kommer fram till en gemensam syn på vad barnets uppväxt och utveckling kräver och kommer överens om de metoder som man kan utnyttja för att förhindra utslagning
- Man stöder barnet och den unga i olika övergångsskeden, till exempel när han eller hon går över från småbarnsfostran till skolan, från ett skolstadium till ett annat och vidare till arbetslivet. Man ser till att tröskeln att använda student- och studerandevården är tillräckligt låg och att vården är lättillgänglig
- I samband med strukturförändringar ges information om servicesystemet (omfattar tjänster inom småbarnsfostran, skoltjänster, arbetssökningstjänster och psykosociala tjänster) och om de möjligheter som systemet erbjuder när det gäller att stöda barnets/den ungas utveckling och familjen/vårdnadshavaren

- Man stöder barns och ungas medborgarfärdigheter, detta arbete omfattar undervisning om frivilligverksamhet

Föreningarna och organisationerna förbättrar utvärderingen av verksamhetens effekt och kvaliteten på arbetet:

- De tjänster som produceras utvärderas och utvecklas med hjälp av klientenkäter och klienters delaktighet
- Medborgararbetets effekt utvärderas

Stöd och skydd som samhället erbjuder

I svaren på kartläggningen konstaterades det att servicestrukturen och -systemet inte svarar mot utmaningarna av idag. I tjänsterna beaktas inte barns och unga personers behov som anknyter till utveckling och inläring. Man tar inte i tid tag i de problem som uppstår och det är svårt för unga personer att få rehabilitering. Basservicens snäva resurser och rekryteringssvårigheter tar sig uttryck i att det inte finns tillgång till service eller att köerna är orimligt långa, även när behovet är akut. Praxisen med remisser drar ut på tiden och i vissa fall hindrar den tillgången till specialservice.

Man söker lösningar på dessa missförhållanden i en stor integrationsprocess inom social- och hälsovården som bereds som bäst i planområdet. Målet är att åstadkomma ett servicesystem med låg tröskel som utgår från klientens behov och är tydligt.

Servicesystemets förmåga att svara på barns och ungas behov

Det konstaterades att servicesystemet på ett nöjaktigt sätt svarar mot barns och ungas servicebehov. När man satte poäng på servicen låg en del tjänster över medeltalet: rådgivningsservicen, hälsorådgivnings- och hälsokontrollservicen, förlossningsenhetens och kvinnopoliklinikens tjänster, tjänsterna inom småbarnsfostran, skol- och studerandehälsovårdens tjänster, munhälsovårdens tjänster, ungdoms- och idrottstjänsterna, församlingarnas tjänster och det uppsökande ungdomsarbetets tjänster.

Av svaren framgick det att det finns för lite personal som hjälper (t.ex. när det gäller hemtjänst för familjer, familjearbetare vid rådgivningarna, socialtjänsterna, mentalvårdstjänsterna med låg tröskel, skolpsykolog och psykiatri). Barn och unga som lider av lindrigare problem får inte nödvändigtvis någon hjälp alls.

Det konstaterades att servicesystemet borde ha tillgång till uppgifter om barn som behöver stöd och att dessa uppgifter borde röra sig över sektorgränserna. I nuläget är servicesystemet splittrat och ingen tycks ha helhetsansvaret för situationen/tjänsten.

Att sörja för välfärden hos barn och unga som behöver särskilt skydd och särskild omsorg

Faktorer som anknyter till familjen och omgivningen inverkar på barnets uppväxt och utveckling. Uppväxten och utvecklingen kan tryggas genom att man identifierar barnets/den ungas behov när det gäller utvecklingen och föräldrarnas funktionsförmåga som föräldrar. I en situation där det utvecklingsmässiga behovet och föräldraskapet står i konflikt kan barnet och den unga stödas, antingen genom att stöda föräldraskapet eller att säkra barnets uppväxt och utveckling utom hemmet.

I enlighet med barnskyddslagen ska myndigheter som arbetar med barn och familjer stödja föräldrar och vårdnadshavare i deras uppgift som fostrare och sträva efter att erbjuda familjen nödvändig hjälp i tillräckligt tidigt skede samt vid behov hänvisa barnet och familjen till barnskyddet.

Det barn- och familjeinriktade barnskyddet innebär att man utreder behovet av barnskydd och upprättar klientplaner, tillhandahåller stödåtgärder inom öppenvården samt att man vid behov gör brådskande placeringar och omhändertaganden med därtill ansluten vård utom hemmet och eftervård.

Den grundläggande principen i socialvårdslagen är att stärka klientens ställning och klientens rätt till den service som tryggar en nödvändig omsorg och utkomst samt barnets hälsa och utveckling. En del av barnskyddets stödåtgärder inom öppenvården blir tjänster i enlighet med socialvårdslagen. Målet är att sänka tröskeln att söka stöd och att trygga det nödvändiga stödet till familjer i rätt tid utan klientförhållande med barnskyddet. Övervakningen av umgänge mellan barnet och föräldern är en ny åtgärd som skulle komma att definieras som kommunens uppgift. Dessutom skulle man vara tvungen att ordna nödvändig hemservice för barnfamiljer.

Målsättningar och metoder

Vuxensocialarbetet inom affärsverket Peruspalveluliikelaitos Jyväskylä ställde som sitt mål

1. Tryggande av barns och ungas välfärd

- Tryggande av barnets välfärd i skilsmässosituationer
- Tryggande av barnets välfärd när familjen/vårdnadshavaren har ekonomiska svårigheter
- Stödjande av unga som håller på att bli självständiga
- Stödjande av unga som har problem med berusningsmedel eller den mentala hälsan
- Stödjande av unga som har svårt att kontrollera sin vardag: att åstadkomma en regelbunden dygnsrytm, att sörja för sig själv, att slutföra studierna och att gå över till arbetslivet

Metoder:

- Barnatillsyningsmannens arbete: att erkänna faderskapet, att ingå avtal om vårdnad, umgänge och underhållsbidrag
- Man hänvisar klienter till mötesplatser för skilsmässofamiljer/familjerådgivningscentralen eller vid behov till förlikning i tingsrätten
- Man beviljar förebyggande utkomststöd för att säkerställa barns och familjers välfärd (familjen klarar av vardagen och kan behålla sin bostad)
- Man beviljar vårdnadshavaren/familjen kompletterande utkomststöd för barnets utgifter (hobbyer, utrustning, umgängeskostnader, understödd semester)
- Ekonomiskt bidrag beviljas för skaffande av egen bostad: hyresgaranti, möbler, de viktigaste hushållsredskapen eller så hänvisas den unga till understött boende
- Man beviljar ekonomisk hjälp med att slutföra studierna
- Den unga får stöd när det gäller att slutföra studierna eller att hitta en arbetsplats (skraddarsyddastudiestigar, arbetsverksamhet, kontakt med det uppsökande ungdomsarbetet, samarbete med läroanstalterna och TE-byråerna)
- Den unga hänvisas till missbrukar- och mentalvården
- Man stöder den unga i vardagen: hemrehabilitering, dagverksamhet, boendetjänster, stödboende
- Man skaffar/ordnar rehabiliterande verksamhet (uppsökande ungdomsarbete, arbetsverksamhet, verkstäder, rehabiliterande arbetsverksamhet)

Barnskyddsteamet inom affärsverket Peruspalveluliikelaitos Jyväskylä ställde som sitt mål upp:

2. Att ge barnet en trygg vardag med hjälp av att stöda familjens välfärd och föräldrarnas ork

Verksamhetsidé: Man respekterar familjens kompetens och bygger upp ett ömsesidigt förtroende

Metoder:

- Familjeservice erbjuds alla familjer som behöver sådana. Familjen och barnet har rätt till service utan att vara barnskyddets klienter. Arbete i ett sektorsövergripande nätverk.
- **Tidigt stöd** som erbjuder familjen det stöd som familjen känner att den behöver i vardagen. Arbetsformerna är följande: rådgivningens familjearbete, hemservice, verksamhet med stödpersoner/stödfamiljer
- **Familjearbete** som stöder uppväxten och utvecklingen hos barn och unga i lekåldern, skolåldern och tonåren. Arbetsformer: vid behov görs en plan för familjearbetet upp, hembesök, handledning, kollegialt stöd, familjearbete i småbarnsfamiljer
- **Effektiverat familjearbete**, då man arbetar med utmanande familjesituationer. Arbetsformer: en klientplan och en plan för familjearbetet görs upp tillsammans med klienten, hembesök, föräldraskapets stöd genom att göra saker tillsammans

Barnskyddet i Karleby stad ställde som sitt mål upp

3. Att trygga uppväxten och välfärden för barn som lever i svåra förhållanden

- Man tryggar uppväxten och välfärden för barn som lever i svåra förhållanden genom att stöda barnet och föräldrarna
- Man söker sådana lösningar som möjliggör att barnet får bo med sin familj/vårdnadshavare så länge som möjligt
- Man säkerställer att vården utom hemmet svarar mot barnets individuella behov: målet är att barnet ska ha en lika möjlighet till en balanserad uppväxt och utveckling och lika valmöjligheter när det gäller framtiden som andra barn och unga har
- Man strävar efter att förebygga att behovet av barnskydd överförs från generation till generation

Metoder:

- Ett arbetsgrepp som utgår från klientens behov: man lyssnar till klienten och klienten är delaktig, man samarbetar med att planera och verkställa planerna
- Ett mångsidigt och intensivt grepp om arbetet: social handledning, intensiv familjehandledning/effektiverat familjearbete, vård utom hemmet, arbete med djur som terapi, kamratgrupper
- Upprätthållande av nära och bestående relationer i såväl den öppna vården som i vården utom hemmet. Utgångspunkten är alltid barnets väl.
- Arbetet styrs av barnskyddets kvalitetsrekommendationer.

Utvecklingsförslag för planperioden

Social- och hälsovårdens integration ska förverkligas så att verksamheten finansieras ur en gemensam budget, att man har definierat hur brådskande det är att svara mot behovet av service och att servicen är enhetlig inom hela området. Samarbetsnätverket, som omfattar många aktörer, ska ledas med kunskap och dess verksamhet ska främjas med flexibel praxis. När service läggs ut ska särskild uppmärksamhet fästas vid hur serviceproducenten väljs och övervakas.

Familjerna ska ha tillgång till stödtjänster som också fås i hemmet (hemservice, stöd för familjen i uppfostringsarbetet). Barnfamiljer som lider risk att utslås ska få dagligt intensivt stöd i minst tre månader. Om man lyckas med att identifiera behovet av hjälp och ingriper redan i spädbarns- eller småbarnsåldern har barnet och familjen goda chanser att klara sig till vuxenåldern.

Småbarnsfostran och skolan ska vara rätt dimensionerad för att kunna stöda barns och ungas välfärd (assistenter, ungdomsarbetare, social- och hälsovårdens personal, specialarbetare). Personalen ska stödas i syfte att säkerställa att den mår bra i arbetet.

Barnen ska få leka så länge som möjligt. Under lekens gång ska den vuxna se till att ingen känner sig utanför eller ensam. Man ska också skapa utrymme för olika slag av personligheter. Om arbetsfriden störs ska barnet/den unga höras och om beteendet stör inläringen ska man reda ut vilket behov som inte möts.

Det borde inte dras ned på timmar i gymnastik, musik/konstämnen och andra ämnen som stöder förmågan att uttrycka sig. **Den unga behöver få öva sociala färdigheter och öva sig i**

växelverkan tillsammans med en vuxen. Detta stöder den ungas livshantering. Man bör ha mera sådan verksamhet som främjar gemenskap och deltagande. I svaren konstaterades det att skolorna behöver mera eftermiddagsklubbar.

Hobbymöjligheterna ska utökas och uppmärksamhet ska fästas vid eftermiddagsklubbar för barn och unga. Särskilt till elever i klasserna 3–6 ska det erbjudas någonting meningsfullt att göra efter skoldagen. Svaren visade att man önskar klubbar och dessutom öppna lokaler där eleverna kan tillbringa tid efter skoldagens slut (tiden känns lång att vara ensam hemma innan föräldrarna kommer från sitt arbete). Det vore bra att hitta effektiva sätt att ta tag i användningen av internet i underhållssyfte som stör livsrytmen (sömnrytmen, koncentrationsförmågan dagtid). De unga kan göras mera delaktiga genom att man tar med dem i planeringen av verksamheten.

Det totala ansvaret och helhetsuppfattningen om servicen för barn och unga samt om läget i kommunen när det gäller deras välfärd bör definieras tydligare: vem gör och hur. Kommunen ansvarar för att främja välfärden. Det är viktigt att utveckla samarbetet och tväradministrationen. Särskilt samarbete och information mellan familjer som har svårigheter med föräldraskapet och aktörer som arbetar med barn ska förbättras.

Rusmedelsmissbruks- och mentalvårdstjänsterna ska dimensioneras bättre så att de motsvarar de ungas behov. Barn och unga ska få hjälp med mentala problem i god tid och hjälpen ska vara lättillgänglig. Rehabiliteringsplanerna ska göras upp på bred bas och de ska genomföras professionellt.

Uppmärksamhet ska fästas vid **lokalers/byggnaders**, i vilka barn och unga vistas, **skick** (sunda konstruktioner, ventilation och lufttryck, kvalitet på inomhusluften). Lokaler ska också reserveras för verksamhet med låg tröskel (hinderslöst, lätt att hitta, inga reserverade tider/remisser behövs).

Sparåtgärder får inte riktas mot småbarnsfostran, skolor eller social- och hälsoväsendet. Rådgivningarna, barnskyddet och familjetjänsterna ska ha goda resurser. Det ska göras upp kalkyler med hjälp av vilka man visar vilken kostnadseffekten av förebyggande arbete är jämfört med korrigerande arbete.

Servicesystemet bör förbättra identifieringen av barns och ungas personers behov i olika åldrar samt arbetsmetoderna och kunskaperna i anknytning till dessa metoder. Detta arbete ska ha en egen plan och en struktur som garanterar att man arbetar med sikte på samma mål och på rätt sätt.

Uppmärksamhet ska fästas vid barns och ungas **näring och hälsosamma levnadsvanor**. **Rådgivningstjänsterna borde stöda familjerna en längre tid än i nuläget.** Många föräldrar behöver handledning i sitt föräldraskap.

Uppföljning av hur planen verkställs

Planen följs upp med hjälp av årliga rapporter. Rapporten sänds i september för kännedom till social- och hälsovårdsnämnden i Karleby, basservicenämnden i affärsverket Peruspalveluliikelaitos Jyväskylä, kommun-/stadsstyrelserna och -fullmäktige i planområdet och till ungdomsfullmäktige i Karleby.

De samarbetsparter som lagt grunden till planen och de representanter som de utsett bildar en arbetsgrupp som följer upp arbetet (Karleby stad/social- och hälsotjänsterna och affärsverket Peruspalveluliikelaitos Jyväskylä) När rapporten görs upp hör man en representant för ungdomsfullmäktige i Karleby.

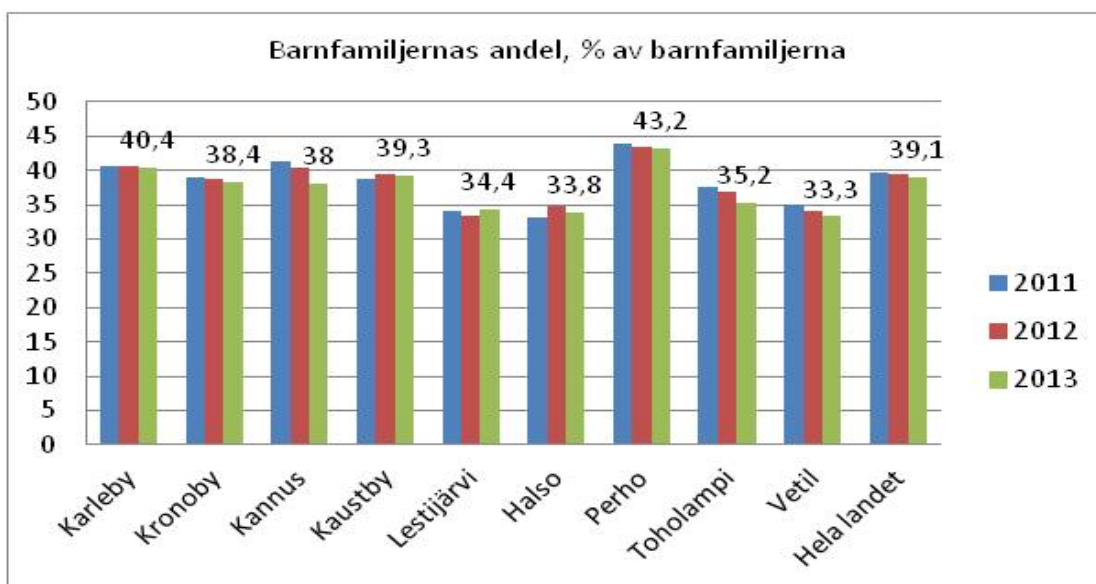
Indikatorerna samlas in bland indikatorerna i den elektroniska välfärdsberättelsen. Viktiga mål för uppföljningen är följande: ändringar i välfärden hos barn och unga, hur väl servicesystemet fungerar och situationen i uppväxtmiljön samt genomförandet av målen i planen.

INDIKATORUPPGIFTER

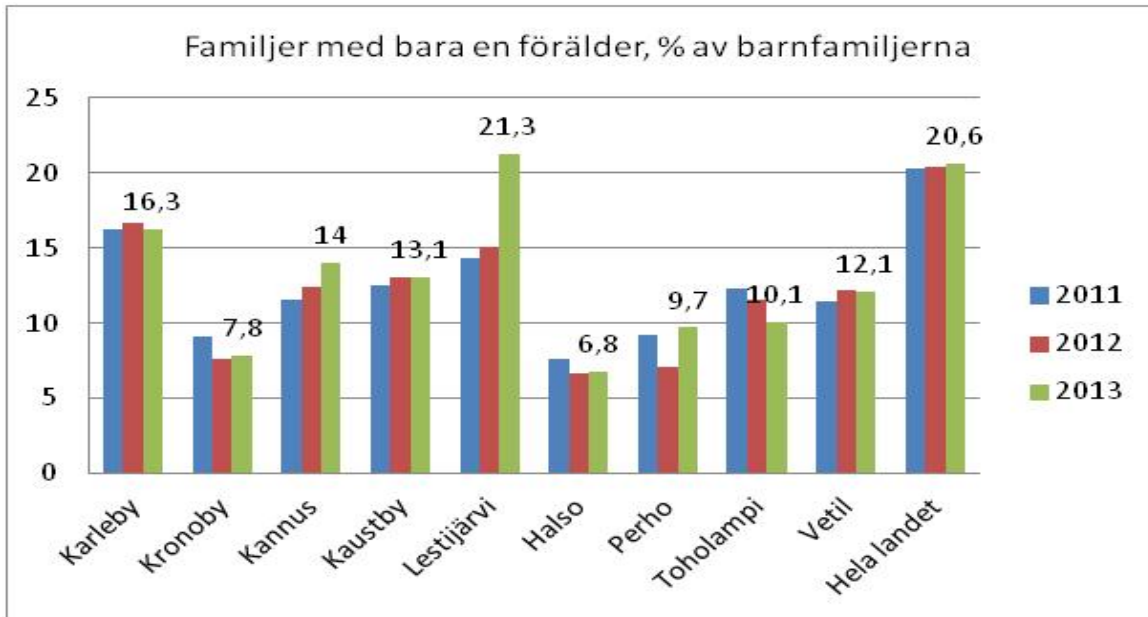
Tabell 1

Olika åldersgruppers andel av befolkningen	0 - 6-åringar	0 - 6-åringar % av befolkningen	7 - 15-åringar	7 - 15-åringar % av befolkningen	16 - 24-åringar	6 - 24-åringar % av befolkningen
Karleby	4338	9,2	5335	10,9	5144	11,3
Kronoby	542	8,1	657	11	734	9,9
Kannus	505	8,9	617	11,6	653	10,9
Kaustby	404	9,4	423	10,5	449	9,9
Lestijärvi	52	6,4	82	9,9	81	10
Halso	70	5,7	113	9,3	114	9,2
Perho	349	12,1	291	15,6	450	10,1
Toholampi	297	8,9	330	12,2	409	9,8
Vetil	276	8,3	304	9	302	9,1

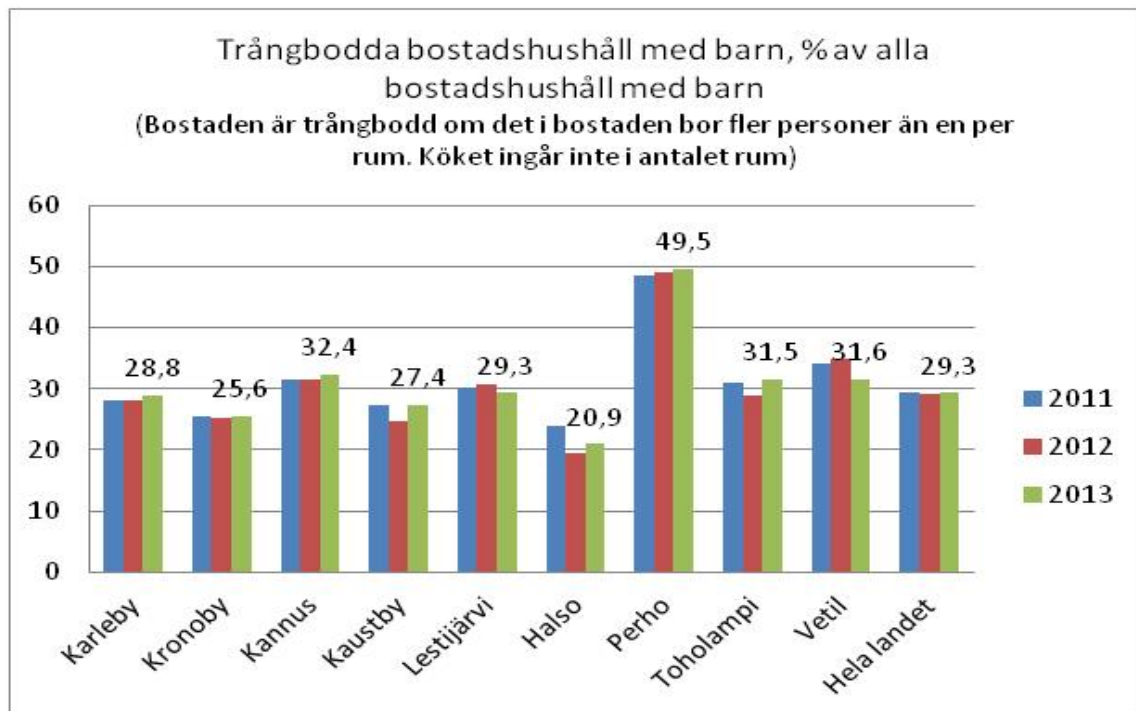
Tabell 2

Tabell 3

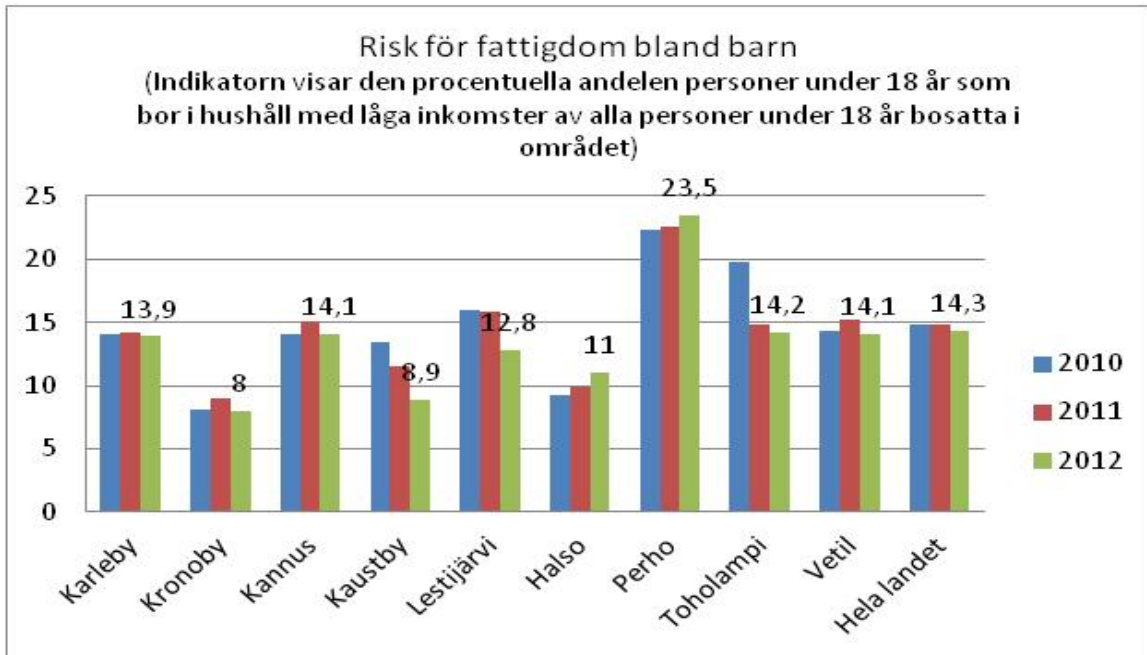

Tabell 4

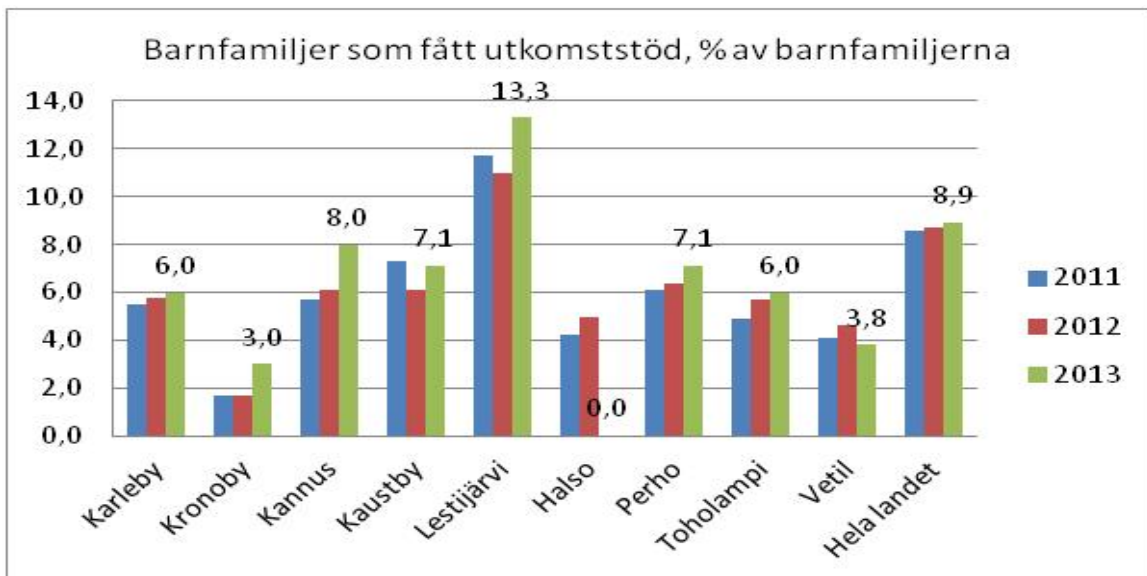

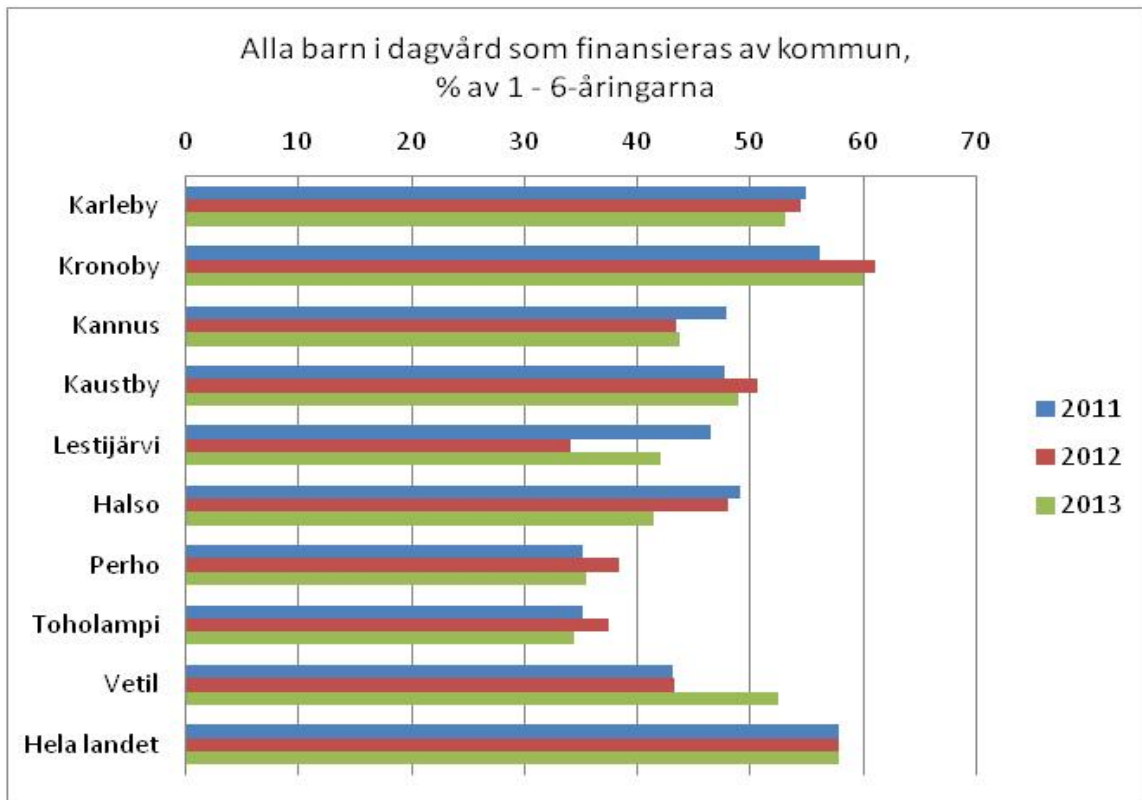
Tabell 5

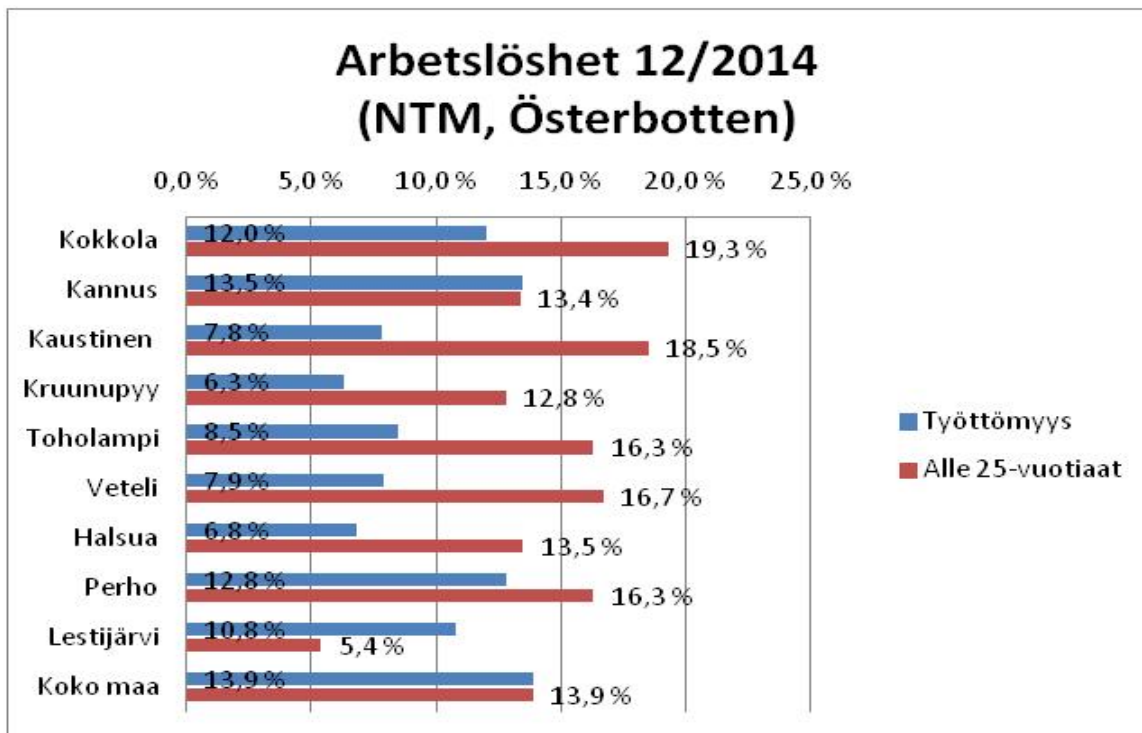
Tabell 6

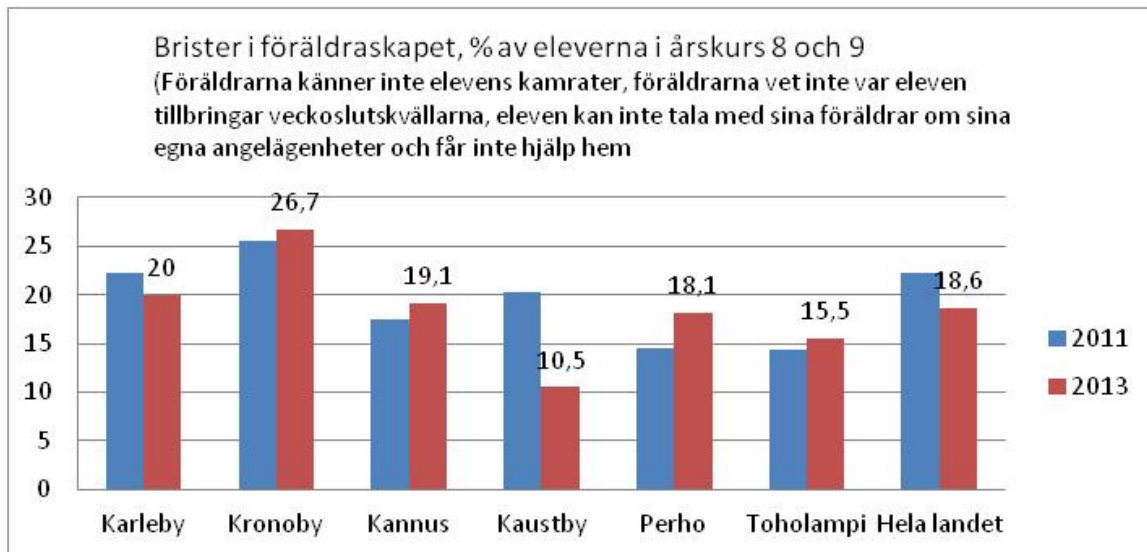
Tabell 7

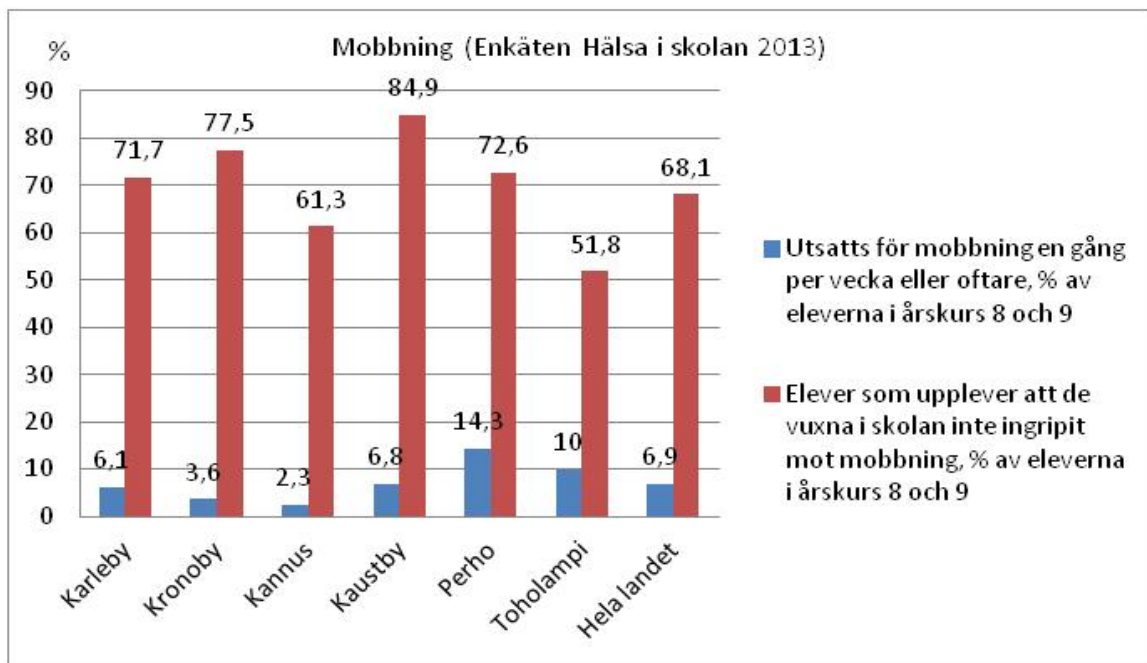
Tabell 8

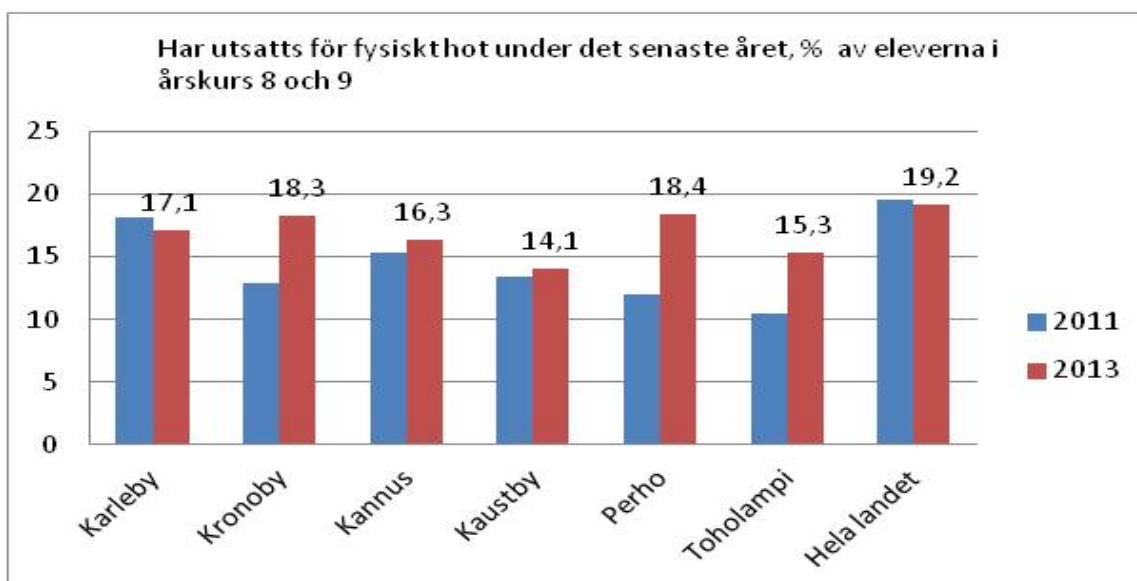
Tabell 9

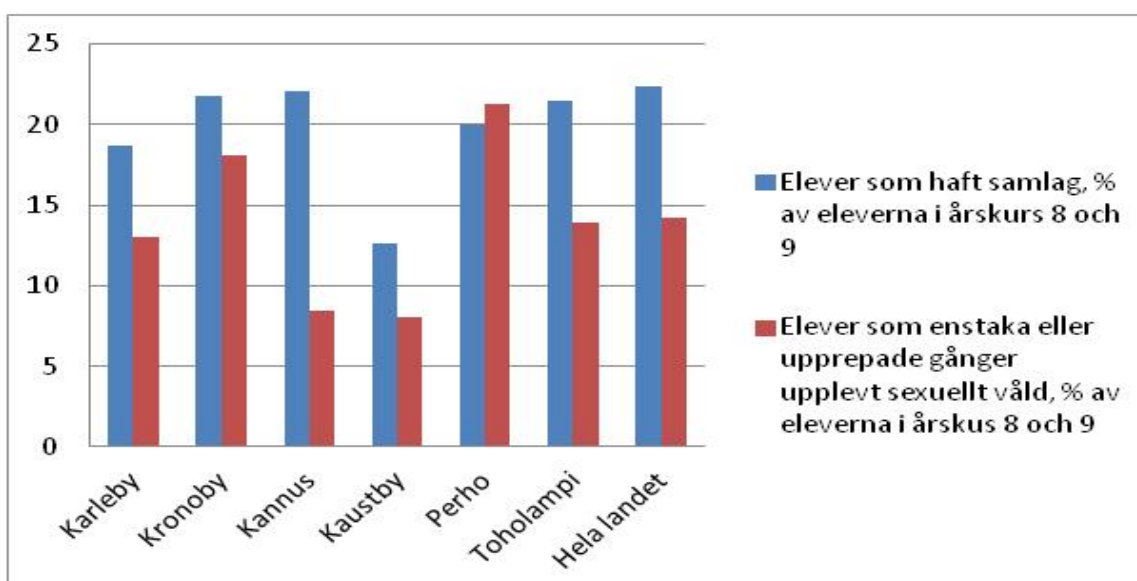
Tabell 10

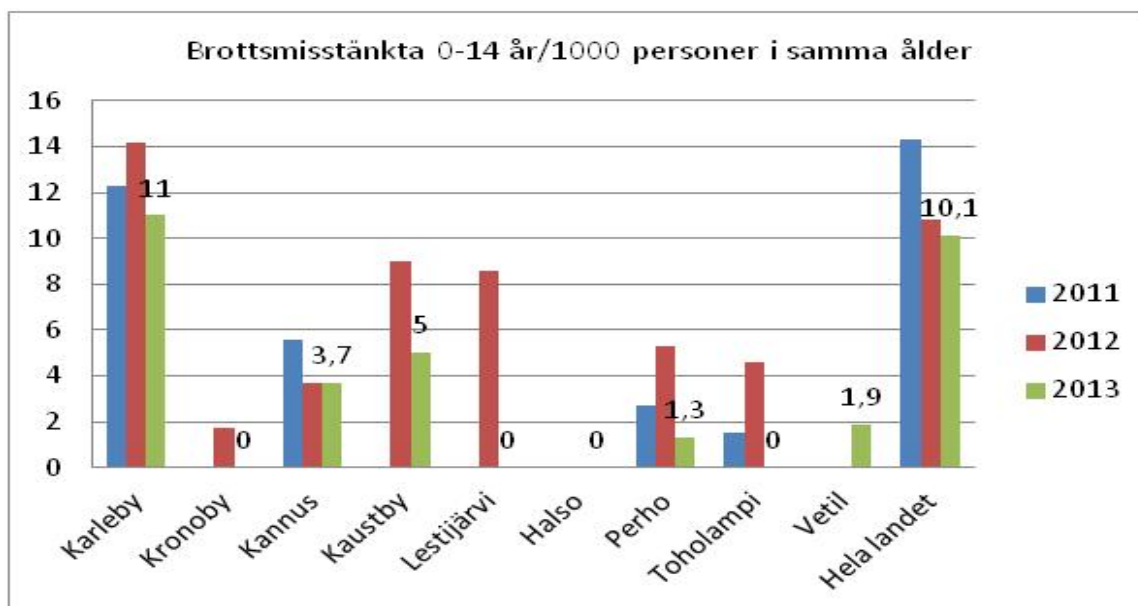
Tabell 11

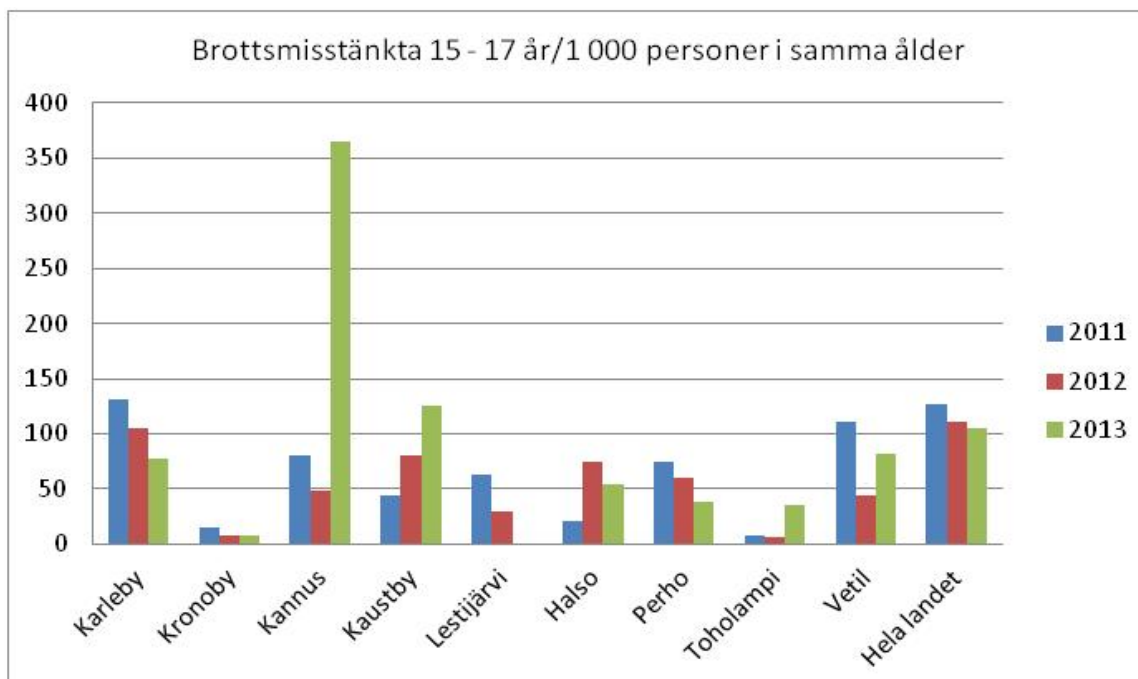
Tabell 12

Tabell 13

Tabell 14

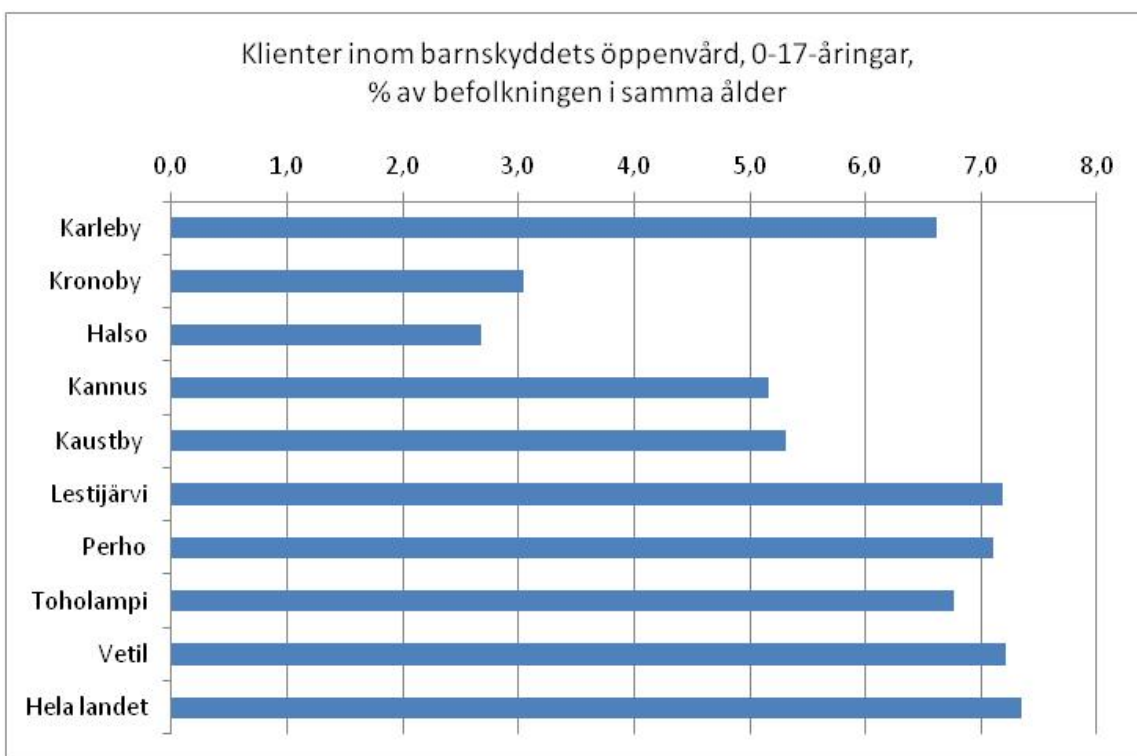

Barnskyddsanmälningar 2013

Tabell 15

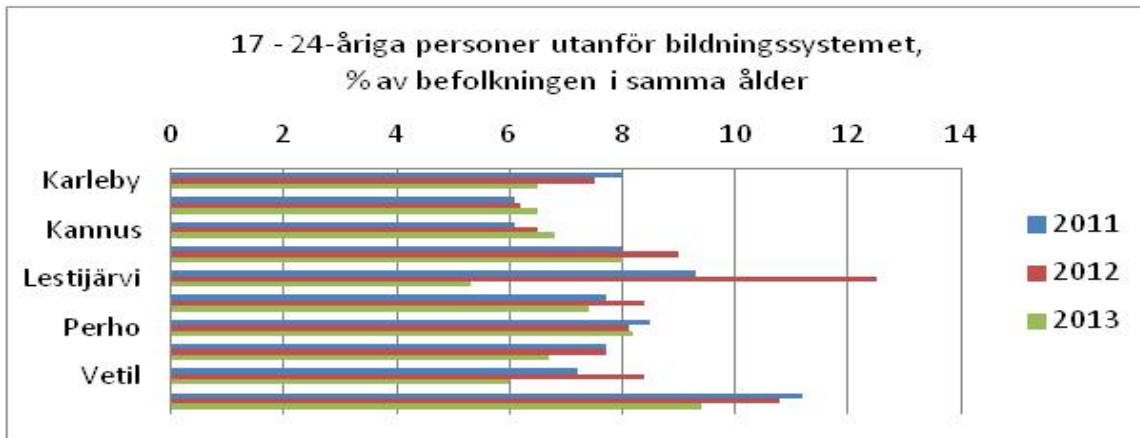
	Karleby	Kronoby	Halso	Kannus	Kaustby	Lestijärvi	Perho	Toholampi	Vetil
Antal barnskydds-anmälningar	1 262	76	5	84	87	11	22	30	35
Antal barn	696	37	..	50	35	11	17	24	27

Tabell 16

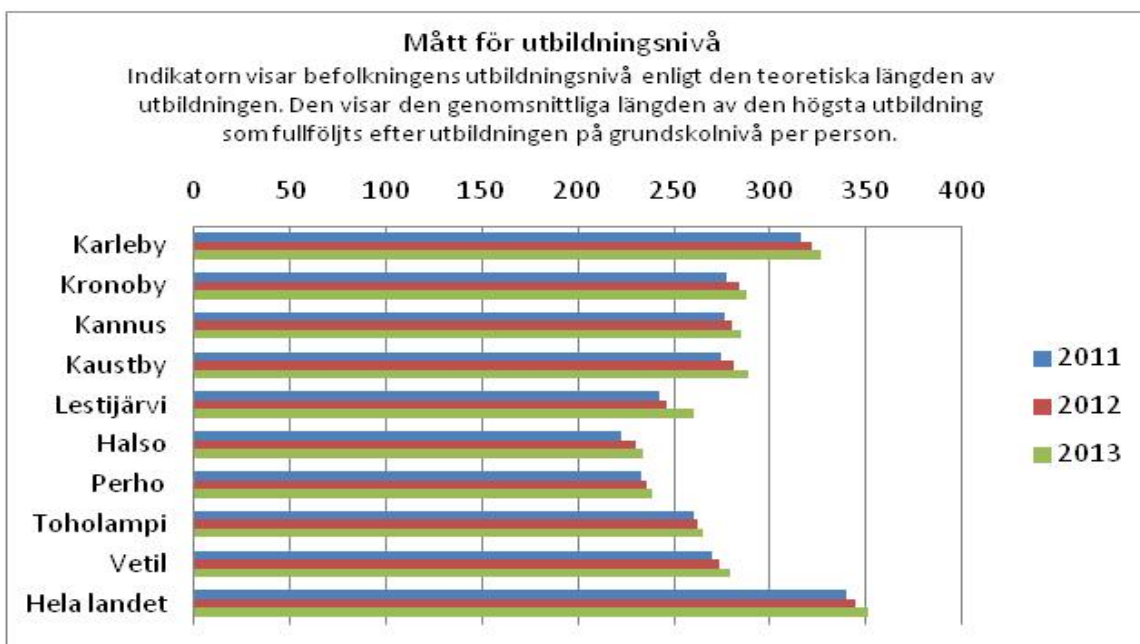

Skola och inläring

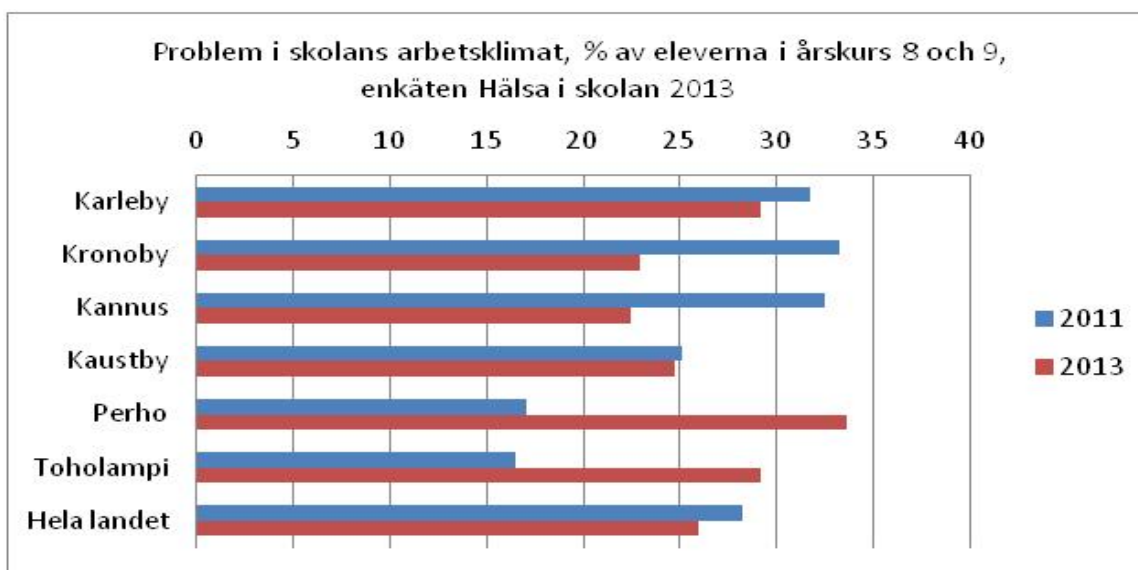
Tabell 17

Tabell 18

Tabell 19

Enkäten Hälsa i skolan i Mellersta Österbotten 2013

Enkäten Hälsa i skolan 2013 Mellersta Österbotten

Enligt enkäten Hälsa i skolan 2013 har situationen vad gäller hälsa och välfärd hos unga i Mellersta Österbotten och Kronoby blivit bättre till många delar, även om det ännu finns plats för förbättringar. När det gäller hälsosamma levnadsvanor fortsätter den positiva utvecklingen.

Användningen av alkohol varje vecka och den regelbundna användningen av alkohol i berusningssyfte hos såväl grundskolelever som gymnasieelever har minskat jämfört med början av 2000-talet. Antalet nyktra bland elever i årskurs 8 och 9 är 60 procent i Mellersta Österbotten, bland gymnasieeleverna 39 procent och bland elever i yrkesläroanstalt 26 procent. Andelen som röker dagligen har minskat till hälften från millennieskiftet när det gäller grundskolelever och gymnasieelever. 34 procent av eleverna i yrkesläroanstalter röker.

Andelen elever som utövar rask motion har ökat. Hälften av eleverna i yrkesläroanstalter, en tredjedel av eleverna i grundskolans årskurs 8 och 9 och ca 70 procent av gymnasieeleverna motionerar mer än en timme per vecka på fritiden.

Även om förbättringar har skett i levnadsvanorna bör man också i fortsättningen diskutera sådana grundläggande saker som näring, vila, motion och sexualhälsa. Av eleverna i grundskolan sover 25 procent mindre än 8 timmar per natt under vardagar, av gymnasieeleverna 31 procent och av eleverna i yrkesläroanstalter 47 procent. En tredjedel av eleverna i grundskolan och gymnasieeleverna och nästan hälften av eleverna i yrkesläroanstalter motionerar fortfarande för lite.

Det händer ofta att eleverna hoppar över frukosten och skollunchen. Övervikt bland grundskolelever blir allt vanligare, särskilt bland pojkar.

Mun- och tandvården kunde också vara bättre. Hälften av eleverna i grundskolan och nästan 70 procent av pojkarna borstar tänderna mindre än två gånger per dag.

Kunskapen om sexualhälsa har blivit sämre. Enligt enkäten hade endast 16 procent av eleverna i grundskolans årskurs 8 och 9 i Mellersta Österbotten goda kunskaper i sexualhälsa. Bland pojkarna var talet ännu lägre.

16 procent av eleverna i grundskolans årskurs 8 och 9 i Mellersta Österbotten säger att våldssituationer stör skolarbetet, d.v.s. cirka 230 elever. 7 procent av eleverna upplever mobbning minst en gång i veckan, d.v.s. cirka 100 elever och 4 procent av eleverna har deltagit i mobbning minst en gång i veckan, d.v.s. cirka 60 elever. Av dem uppger 69 procent att de vuxna i skolan inte har ingripit mot mobbning.

Det är vanligt att flickor har symtom, flickor har symtom avsevärt oftare än pojkar, men flickor söker också hjälp med sina problem oftare än pojkar. Cirka 40 procent av flickorna i grundskolan och gymnasiet lider av huvudvärk och smärtor i nacke och axlar. 17 procent av flickorna i grundskolan och 16 procent av flickorna i gymnasiet lider även av måttlig eller svår ångest.

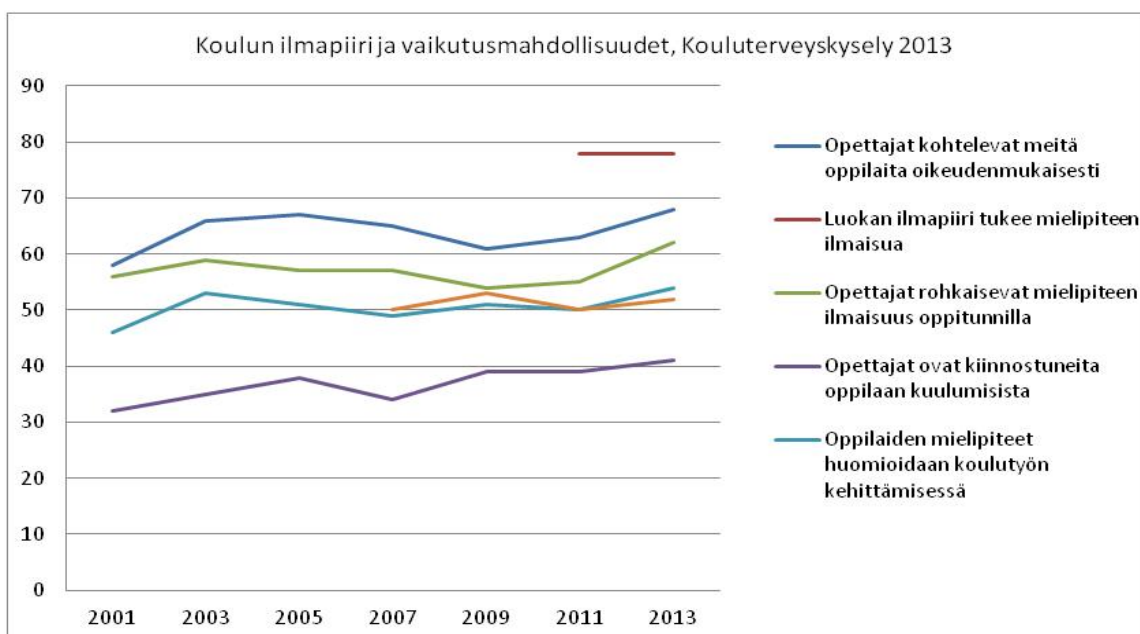
Många har sökt hjälp på grund av depression eller ångest. I Mellersta Österbotten upplever man att det är svårare att få hjälp än på annat håll i Finland.

Skillnaderna i hälsan och välbefinnandet hos gymnasieelever och dem som studerar i yrkesläroanstalter är stora.

På enkäten Hälsa i Skolan år 2013 svarade i Mellersta Österbotten 1 416 elever i grundskolans 8 och 9 klass, 727 gymnasiets 1 och 2 årets studerande och 836 1 och 2 årets studerande i yrkesläroanstalter.

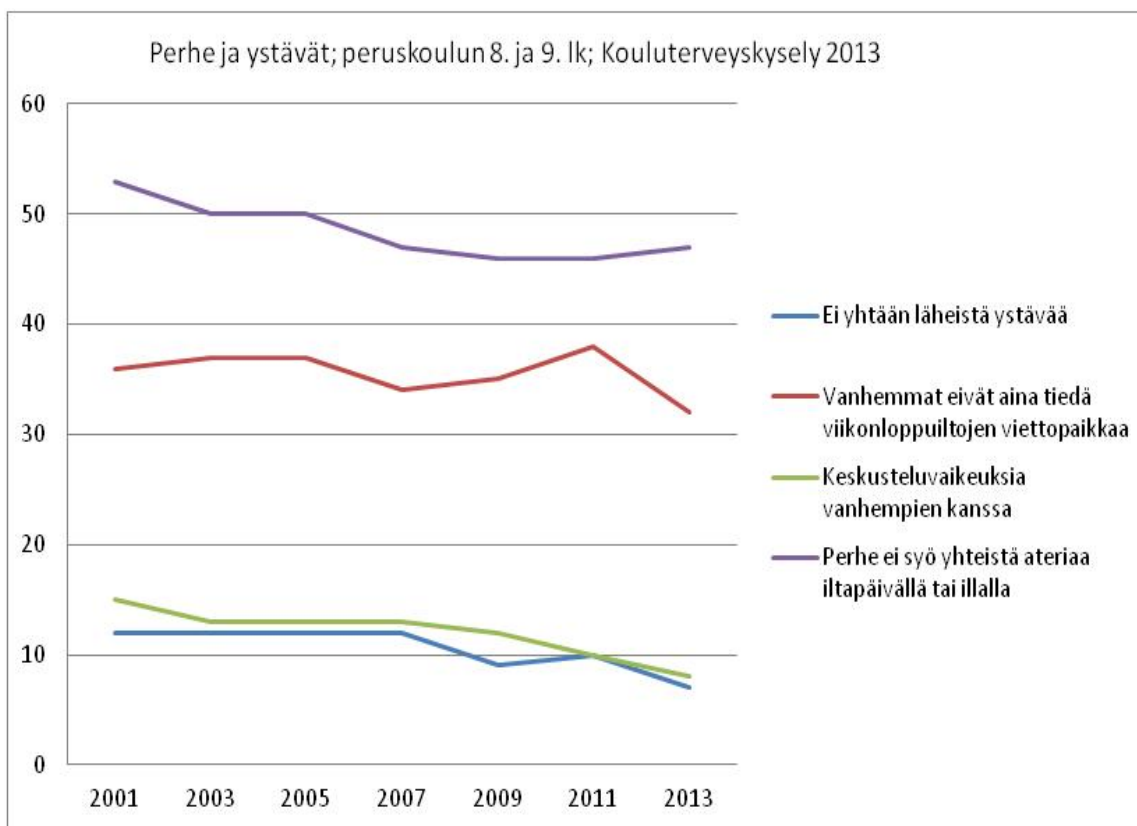
Delaktigheten i skolorna har blivit bättre. Allt flera unga vet hur de kan påverka i skolan.

Tabell 20 Klimatet i skolan och möjligheter att påverka, enkäten Hälsa i skolan 2013

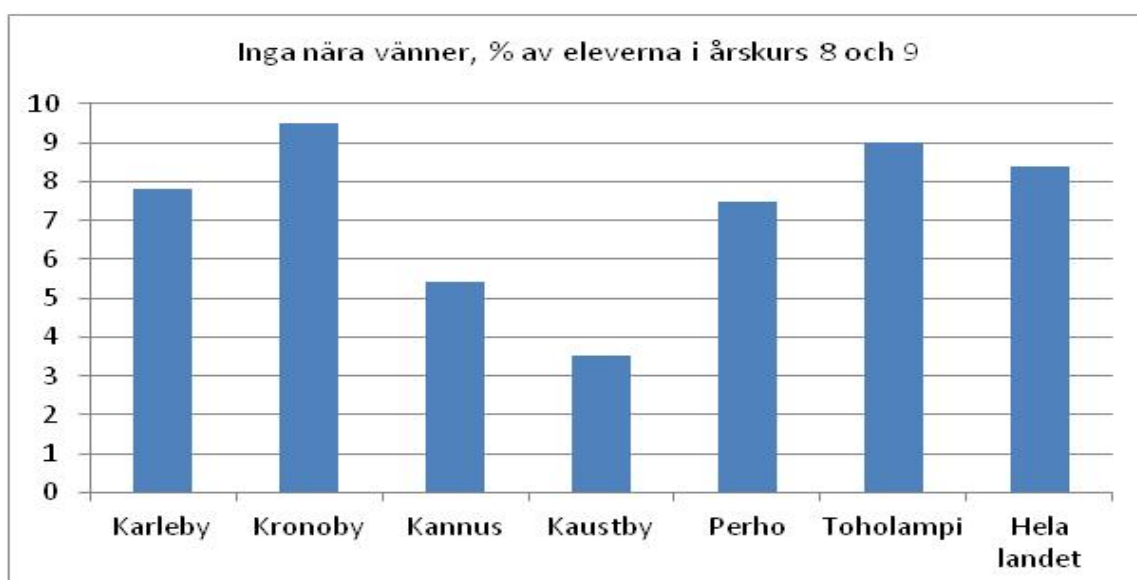

Hem, skola och vänner är välbefinnandets grundstenar

Tabell 21 Familj och vänner; årskurs 8 och 9 i grundskolan, enkäten Hälsa i skolan 2013

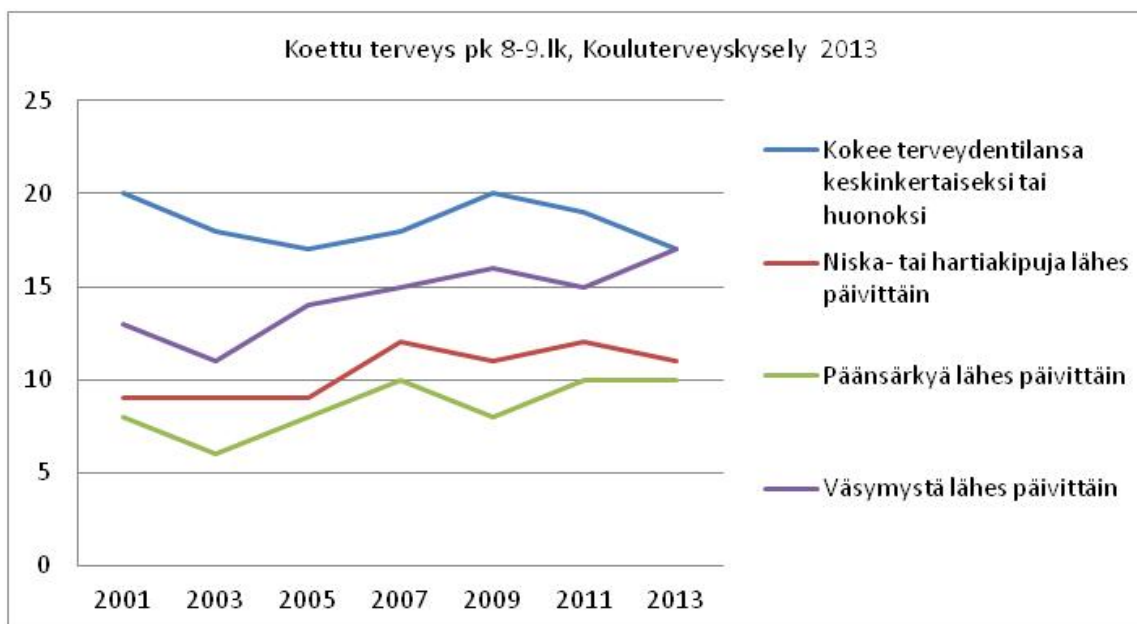

Tabell 22

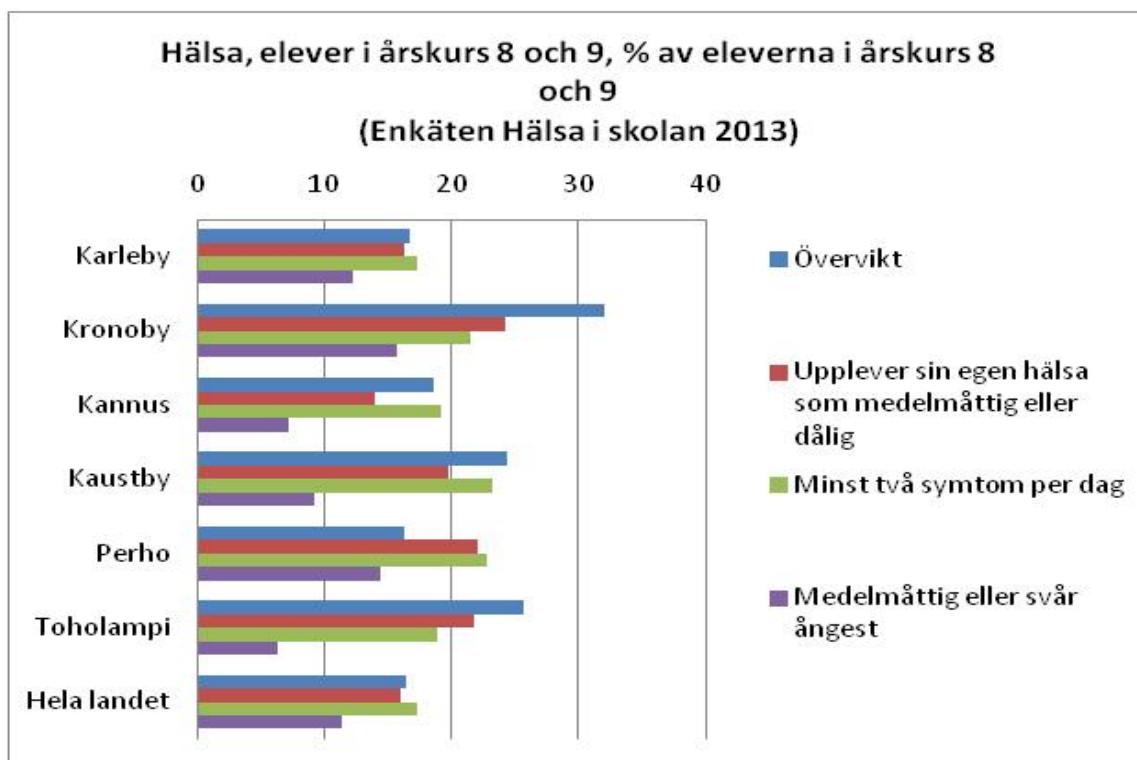

Den upplevda hälsan har blivit bättre

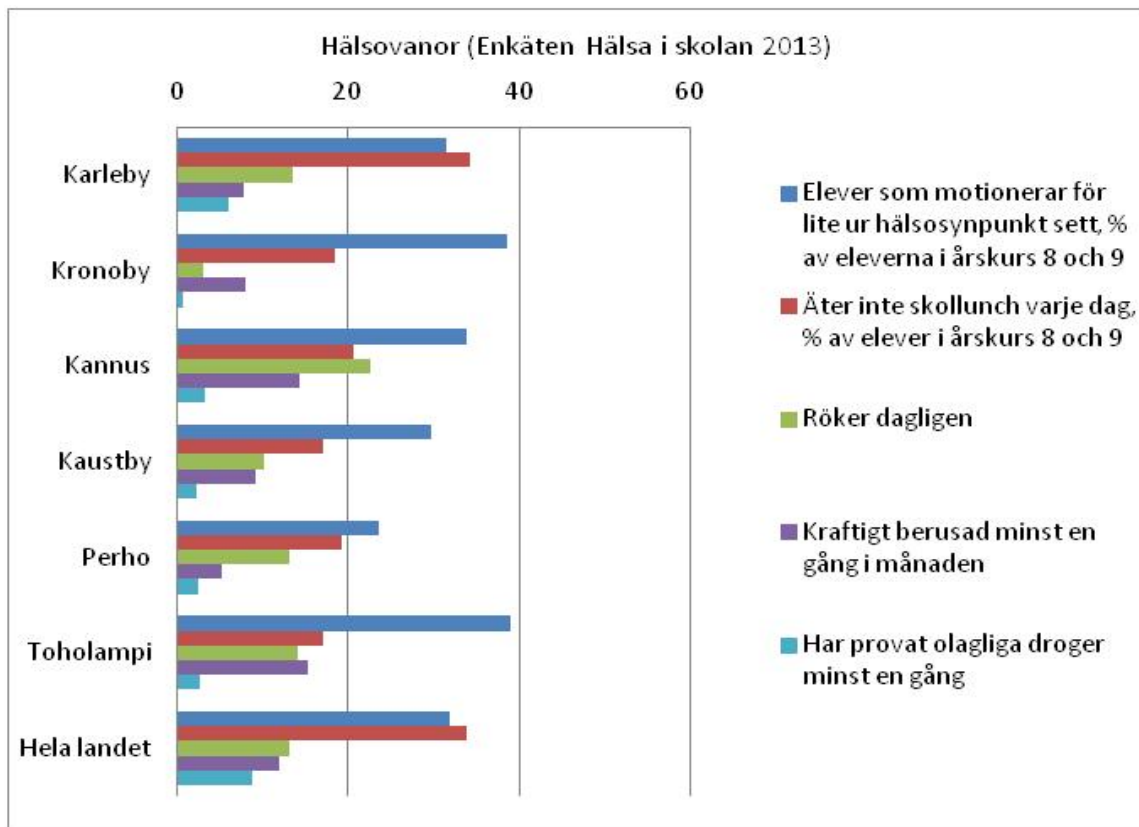
Tabell 23 Upplevd hälsa, årskurs 8 och 9 i grundskolan, enkäten Hälsa i skolan 2013

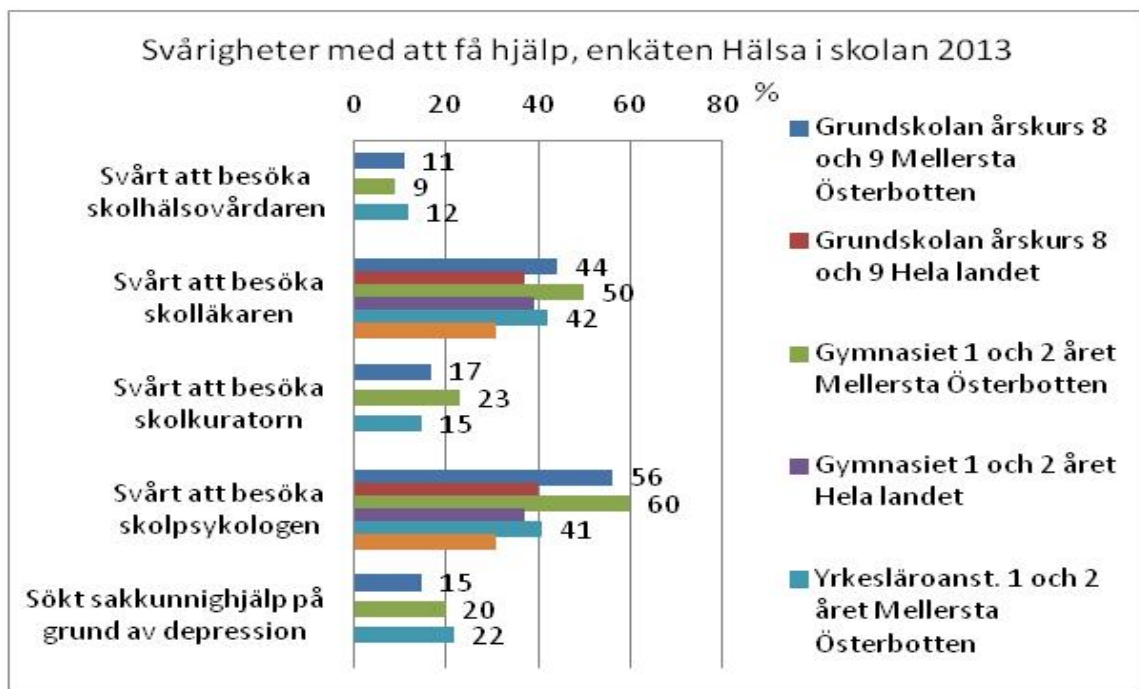
Tabell 24

Tabell 25

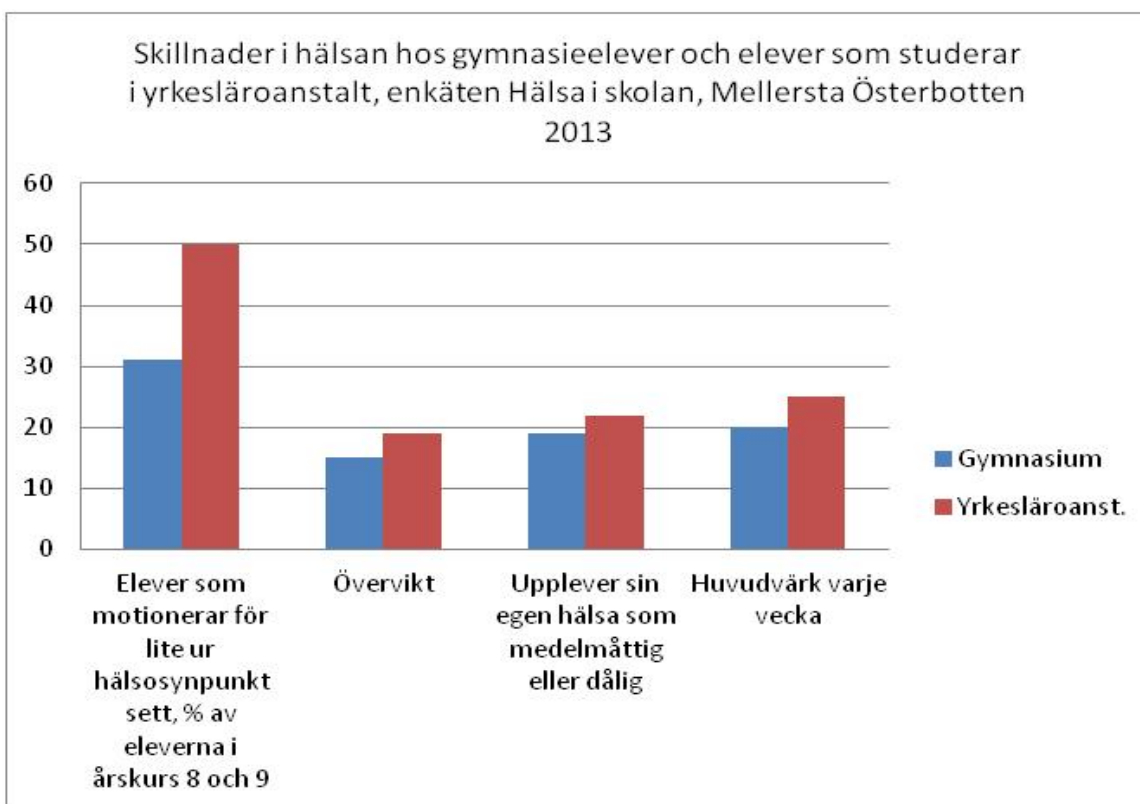

Tabell 26

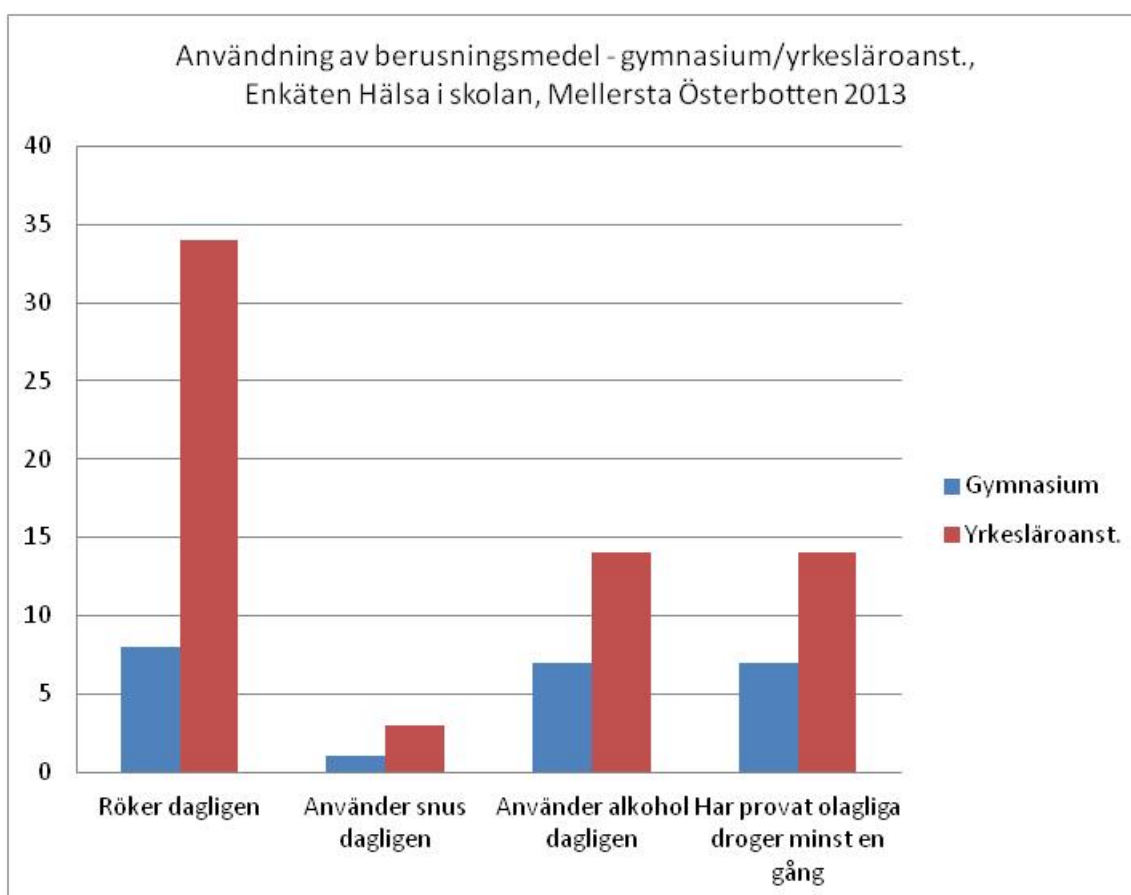

Skillnaderna i hälsan och välfärden hos gymnasieelever och elever som studerar i yrkesläroanstalter är stora

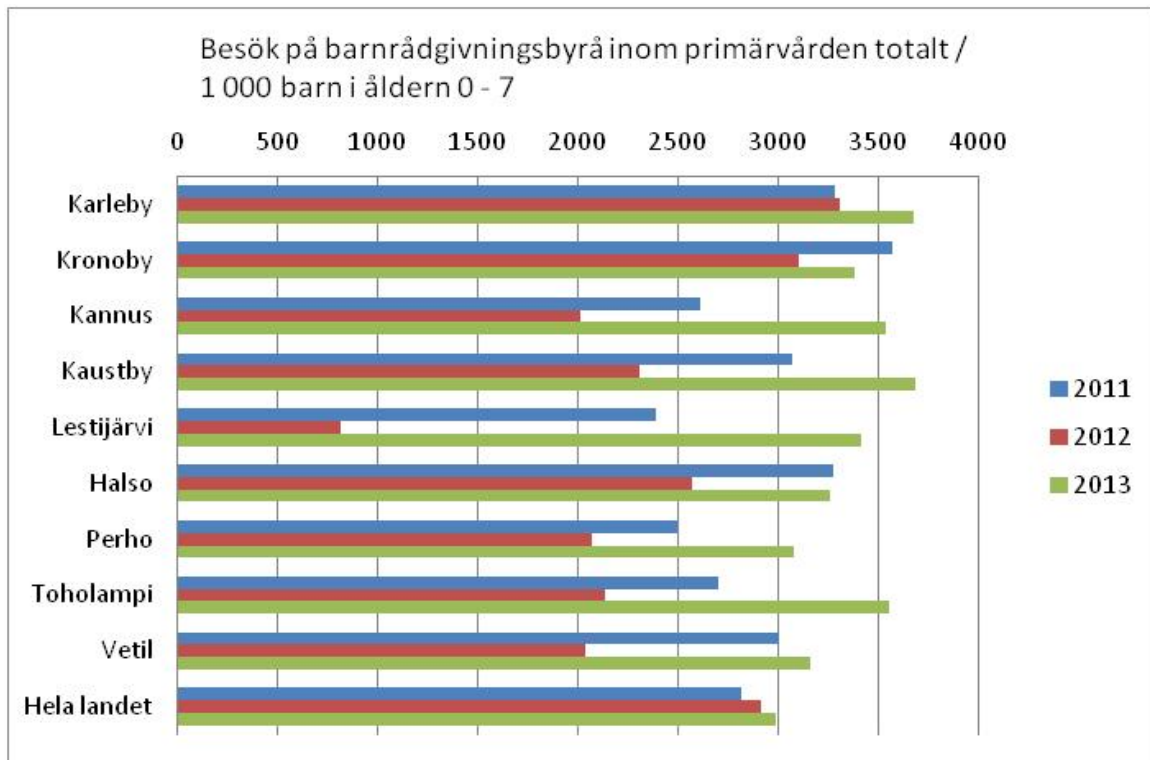
Tabell 27

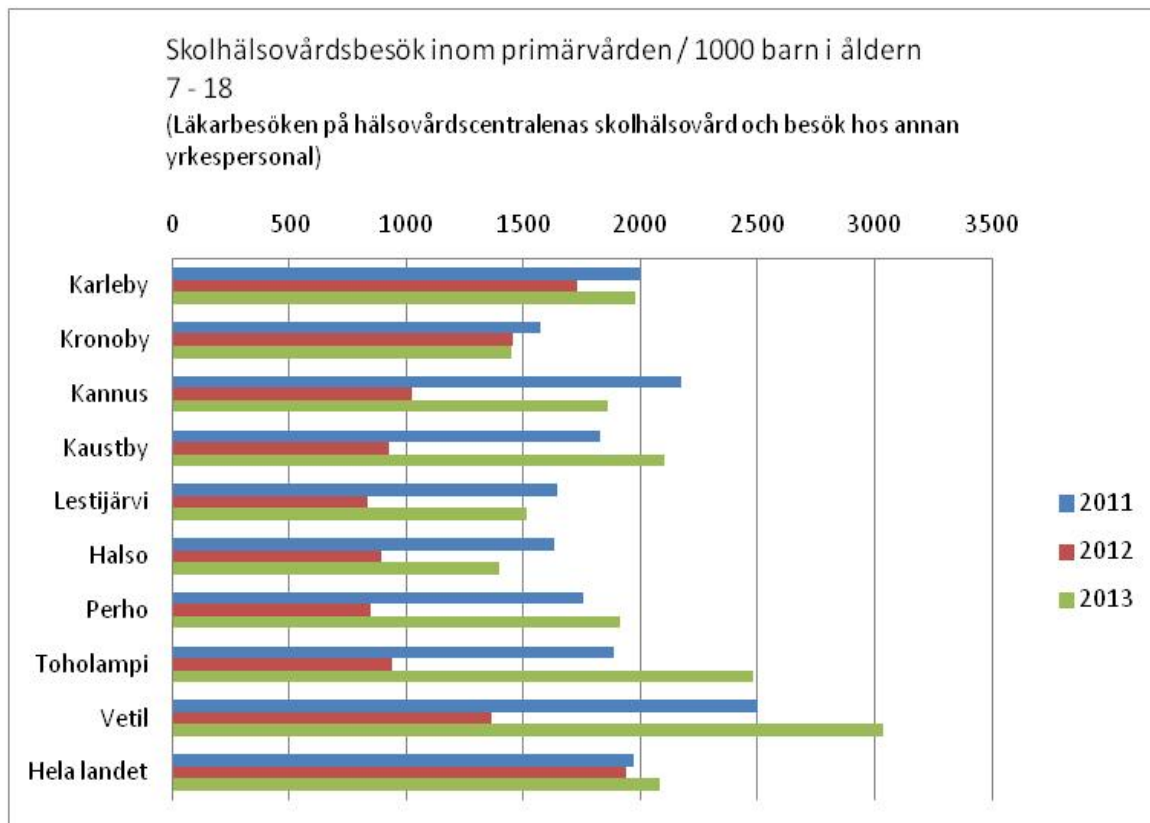
Tabell 28

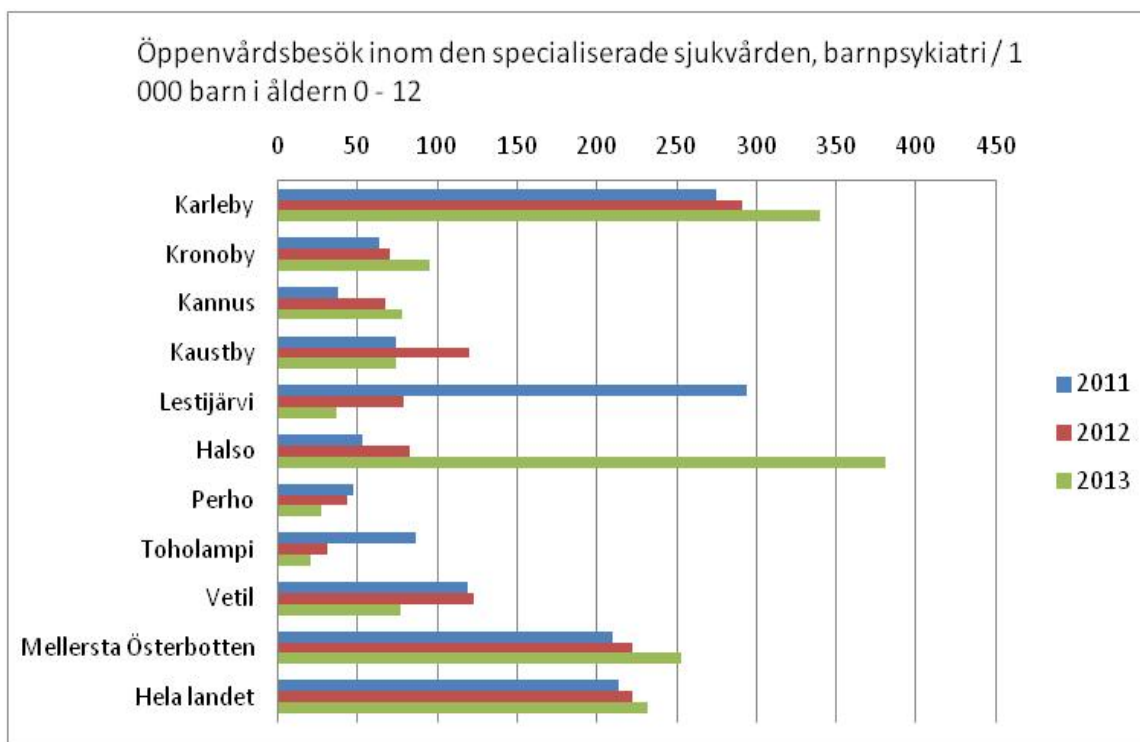
Tabell 29

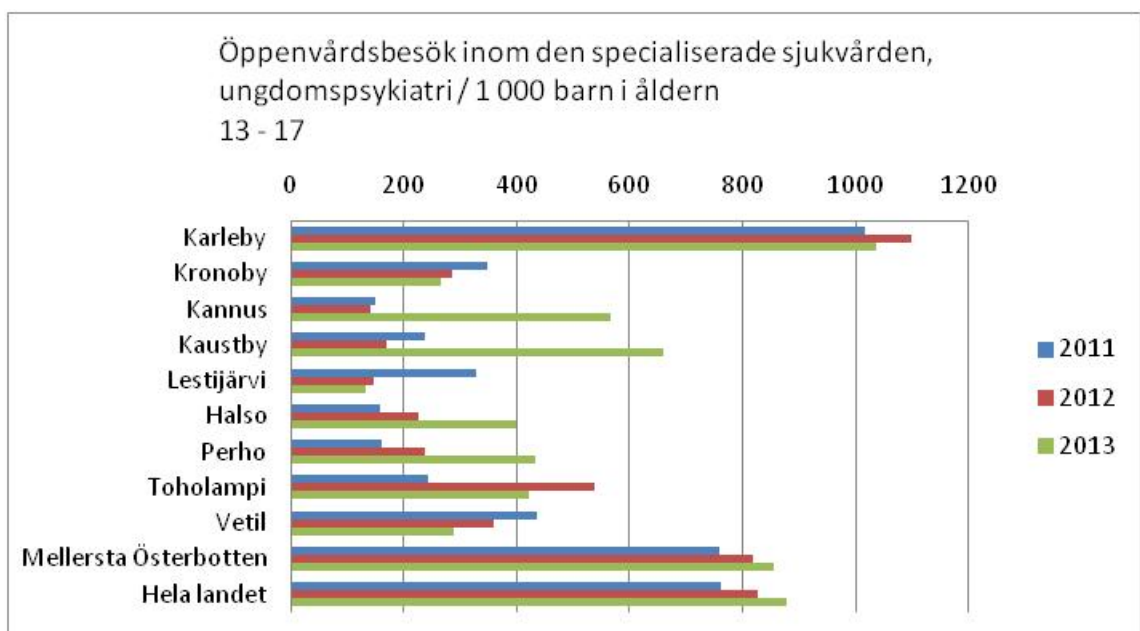
Tabell 30

Tabell 31

Tabell 32

BEFOLKNING

Befolkning 31.12.(id.127 info)

Tabell 33

		År 2013	Befolkningsprognos 2020
Sammanlagt	Halso	1229	1072
	Kannus	5675	5422
	Kaustby	4288	4221
	Karleby	47031	49466
	Lestijärvi	818	733
	Perho	2923	2752
	Toholampi	3381	3280
	Vetil	3332	3176
	Kronoby	6682	6666

Befolkningsprognosindikatorn har gjorts åt 2012. Indikatorn visar en prognos för folkmängden i slutet av 2020. Utgångspunkt för folkmängden är folkmängden i slutet av 2008 per 1-års åldersgrupp efter kön. Den metod för befolkningsprognoser som Statistikcentralen använder är en s.k. demografisk komponentmodell, där den framtida folkmängden och befolkningsstrukturen beräknas med hjälp av nativitets-, mortalitets- och omflyttningkoefficienter efter åldersgrupp. Koefficienterna har beräknats utgående från befolkningsutvecklingen under de senaste åren.